

Europe 2031

X'ifisser ghalina jekk inħarbtu l-AI

Minn Daan Juijn, Stan van Baarsen, Judith Dada, Maximilian Negele, Lily Stelling, Philip Fox, Alex Petropoulos u Michiel Bakker.

Kitba u editjar minn Tom Chivers.

Europe 2031

It-trajettorja attwali tal-AI titlob l-aktar agenda politika ambizzjuża fl-istorja tal-Ewropa mill-gwerra 'l hawn. Jekk ma nibdewx naġixxu issa, l-Ewropa se titlef il-kapaċità li tfassal il-futur tagħha stess. Se nispiċċaw emarginati ekonomikament u politikament, b'valuri li ma nistgħux niddefenduhom, sistemi soċjali li ma nistgħux nibqgħu niffinanzjawhom, riskji li ma nistgħux nindirizzawhom, u Unjoni li ma tistax tibqa' magħquda.

Marzu 2031 – Washington, D.C.

Caroline tmur sal-kamra tal-banju. Tahsel wiċċha bl-ilma kiesaħ u thares lejha nfisha fil-mera. Idejha qed jirtogħdu. Taqbad it-tarf tas-sink u tistenna l-mument jgħaddi. Mit-tieqa zghira għolja tista' tara biċċa mis-sema ta' Washington, ordinarju u bnazzi.

Ftit metri 'l bogħod, hemm sitt persuni jiddeċiedu d-destin tal-kontinent Ewropew. Ma tafx jekk dak li qalet hux se jagħmel differenza.

Tissuspetta li le.

Dan huwa xenarju dwar kif l-Ewropa qed toqrob lejn l-irrelevanza: kif l-AI qed tmexxi dan il-proċess, u x'għadu jista' jsir biex nibdlu r-rotta.

L-istorja hija rrakkontata permezz tal-karattri fittizji Caroline Dubois, haddiema Franciża fil-qasam tal-politika fi Brussell, u Christian Vogt, fundatur Germaniż ta' kumpanija tal-AI li qed tikber b'ritmu mgħaġġel u li għadu kemm mar jgħix Silicon Valley. Għalkemm dawn il-karattri huma fittizji, l-avvenimenti li jesperjenzaw huma bbazati fuq xejriet eżistenti u huma maħsuba biex ikunu realistiċi.

Biex nifhmu kif l-Ewropa tinsab f'riskju li taħli l-potenzjal tar-rivoluzzjoni tal-AI li ġejja, l-ewwel irridu nergħu lura għall-bidu tal-2025 — għaliex l-istorja li se nirrakkontaw diġà għaddejja.

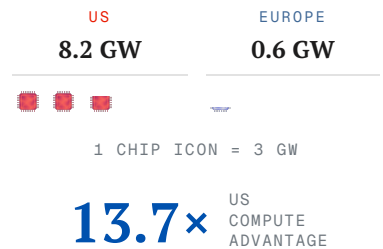
Jannar 2025 – Min ifittex isib... b'DeepSeek

Fl-uffiċċju ta' Caroline Dubois hemm eċitament kbir. Dalgħodu, kumpanija Ċiniża bl-isem ta' DeepSeek harġet mudell ġdid tal-intelliġenza artifiċjali (AI) li jismu R1. Huwa mudell irħis u effettiv, u — għalkemm ma kienet involuta l-ebda kumpanija Ewropea fl-izvilupp tiegħu — Brussell tinsab f'ferneżija.

Caroline tahdem fuq it-teknoloġija diġitali fid-Direttorat Ġenerali għall-Kummerċ u s-Sigurtà Ekonomika — id-DĠ TRADE, il-parti tal-Kummissjoni Ewropea li tiegħu hsieb affarijiet bħat-tariffi u l-kontrolli tal-esportazzjoni. Għandha tmienja u għoxrin sena u ilha tahdem hemm tliet snin. Thossha qed tirbaħ ir-rispett tal-kollegi u tas-superjuri tagħha; izda hi, b'differenza minnhom, tassew tinsab imħassba dwar il-futur tal-Ewropa, u l-aħbar dwar DeepSeek ma serrhithiex mohħha. Ftit ilu żaret Silicon Valley. Dan il-post qiegħed 9,000 kilometru 'l bogħod minn Brussell, izda hassitu hafna aktar imbiegħed. F'California, l-idea li l-AI qed tkebbes rivoluzzjoni industrijali ġdida hija ovvja għal kulhadd; fl-uffiċċini tal-Kummissjoni Ewropea, kwazi tinstema' qisha fantaxjenza.

Il-kollegi tagħha huma eċitati bil-fegġ ta' R1 għax jarawh bħala prova ċara li huwa possibbli li jiġu mharrġa sistemi tal-AI mill-aktar avvanzati mingħajr ir-rizorsi tal-kumpaniji ġganti ta' Silicon Valley. Għal dawk li jfasslu l-politiki Ewropej, l-idea li wiehed jista' jirbaħ lill-Amerikani billi jkun aktar għaqli hija irrisistibbli. Jiġbidhom il-hsieb li jkunu żgħar, flessibbli u intelliġenti, u li jiksbu riżultati aħjar mingħajr il-mijiet ta' biljuni ta' dollari li qed jintefqu fuq iċ-ċentri tad-dejta Amerikani u fuq it-taħriġ tal-mudelli fuq skala enormi.

L-idea tagħmel sens. Jingħad li DeepSeek żviluppat R1 bi prezz hafna orħos milli ChatGPT sewa lil OpenAI jew Claude lil Anthropic, izda kollox jindika li kwazi huwa kapaci daqshom. Sahansitra għandu l-karatteristika l-ġdida tar-“raġunar” li bdew jintroduċu l-mudelli Amerikani, fejn il-mudell juri l-proċess tal-hsieb tiegħu fuq paġna diġitali għan-noti. U l-weights tiegħu, jiġifieri l-valuri matematiki li jagħmlu l-mudell dak li hu, huma disponibbli għal kulhadd. Kull min irid jista' jhaddem il-mudell fuq l-infrastruttura tiegħu stess, mingħajr dipendenza fuq il-kumpaniji tat-teknoloġija Amerikani.

Għalkemm l-atmosfera ottimista fi Brussell tagħtiha ċerta enerġija, Caroline mhix għalkollox lesta li tingħaqad magħhom. Tisma' b'attenzjoni lil daww aktar kawti li jfakkru li l-kisbiet kbar fl-effiċjenza mhumix eżattament xi haġa ġdida — Anthropic, Google DeepMind u OpenAI jagħmlu dan il-hin kollu. DeepSeek għandha riċerkaturi brillanti u għamlet progress malajr, iżda dalwaqt se ssib ruhha limitata mill-qawwa komputazzjonali. M'hemmx fejn iddur mal-lewża; iċ-Ċina sempliċement m'għandhiex biżżejjed qawwa komputazzjonali biex tħarreġ l-mudelli dejjem aktar avvanzati minn mindu l-Amerika rrestringiet l-esportazzjoni taċ-ċipep tal-AI l-aktar avvanzati li iċ-Ċina ma tistax tipproduċihom hi stess. Skonthom, huwa ferm aktar faċli li ssib kisbiet fl-effiċjenza jekk ikollok ammonti enormi ta' qawwa komputazzjonali biex jgħinuk tiskoprihom. Saħansitra l-Uffiċjal Kap Ezekuttiv ta' DeepSeek stess qal li l-akbar problema tagħhom hija l-projbizzjoni tal-esportazzjoni taċ-ċipep.

Għalhekk, f'Silicon Valley ma habblux rashom wisq dwar R1. Il-hyperscalers ma naqqasux l-investimenti enormi tagħhom fl-AI. Ftit jiem wara li hareġ R1, OpenAI harġet o3-mini, mudell aktar impressjonanti minn R1 u sinjal li l-progress Amerikan għadu għaddej b'ritmu mgħaġġel.

Fi Brussell, l-aħbar dwar o3 bilkemm tiġi nnutata. Biex jirrikonoxxuha kellhom jaċċettaw li l-AI għadha qed taċċellera, imbuttata minn kumpaniji Amerikani enormi, immexxija minn CEOs li mhux ta' min tafdahom.

Caroline ma tafx liema naħa taqbad tiegħu. Tliet ġimgħat ilu kienet California, u dak li rat hemm baqa' jhewden f'moħħha.

Qagħdet għand Christian Vogt, ħabib antik mill-programm ta' studju f'pajjiż iehor li kienu għamli f'Berkeley madwar ħames snin qabel; hi minn Sciences Po, hu minn TU Munich, tnejn mill-aktar universitajiet prestiġjużi fl-Ewropa. Christian kien mar jgħix San Francisco tliet snin ilu, proprju meta hi bdiet taħdem mal-Kummissjoni, biex iwaqqaf kumpanija li tibni mudelli tal-istampi u tal-vidjows. L-istartup tal-AI tiegħu kienet għadha zġhira ħafna, iżda reċentement kienet temmet rawnd ta' finanzjament Series A, u Christian, persuna soċjevoli ħafna, kien jaf *lil kulhadd*.

Iż-zjara kollha kienet hasditha. Is-siġħat li kienu jaħdmu t-tim ta' Christian kienu jġibulek għajnejk wara widnejk — sebghin jew tmenin siegħa fil-ġimgħa, nies jorqdu l-uffiċċju. U meta ħadha tiekol id-dar ta' fundatur ta' startup oħra f'Hayes Valley, bilkemm setgħet issegwi l-konverżazzjonijiet; mhux minħabba d-dettalji tekniċi, iżda minħabba l-konvinzjoni assoluta tagħhom li d-dinja kienet se tinbidel radikalment. “Sa Jannar tal-2026,

nahseb li l-biċċa l-kbira tal-kowd tiegħi se jkun qed jiktibha Claude,” qal wieheċ mill-mistednin b’ton kompletament normali, qisu xejn mhu xejn. Is-sid tad-dar qal li kien waqaf jimpjega inginiera junior għax ChatGPT dalwaqt kien se jibda jikkowdja fil-livell bażiku ahjar minnhom. Xi hadd semma, għax hekk għe d-diskors, li jahseb li x’aktarx qegħdin sentejn jew tliet snin biss ‘il bogħod mill-Intelligenza Artificjali Ġenerali — AI ahjar minn kwalunkwe bniedem fil-biċċa l-kbira tal-affarijiet. Caroline staqsiet dan x’kien se jfisser għall-Ewropa, ladarba din m’għandhiex settur kompetittiv tal-AI. Izda tabilhaqq hadd madwar il-mejda ma kien haseb sew fuq l-Ewropa, hlief li potenzjalment kienet se tkun ta’ wġiħ ta’ ras għall-konformità regolatorja.

Fit-taxi mingħajr xufier ta’ Waymo lura lejn l-appartament ta’ Christian, Caroline qaltlu li kienet dizorjentata miż-żjara kollha. Christian daħak u serrhilha rasha li wara ftit xhur f’Silicon Valley, hi wkoll kienet se tibda “thoss l-AGI”. Caroline staqsiet lilha nnifisha jekk Christian u shabu kinux parti minn buzzieqa stramba, jew saħansitra kult, jew jekk kinitx hi li kienet qed tgħix f’dinja skaduta li kienet se tiġi rrelegata għall-passat.

Lura Brussell, hasitha darba darbtejn għandhiex tghid lid-direttur tagħha dwar x’kienet esperjenzat matul il-vjaġġ, izda sabitha impossibbli li ssarraf dawk l-esperjenzi fi kliem. In-nies li kienet tkellmet magħhom kienu fost l-aktar nies intelligenti li qatt kienet iltaqgħet magħhom. Kienu kalmi, percettivi u dehru li kienu infurmati sew dwar dak li qalu. Hasset impuls qawwi go fiha biex tiehu bl-akbar serjetà dak li kienu qalulha u biex tikkonvinci lil haddiehor jagħmel l-istess. Izda dak li kienu qalu kien jinstema’ totalment tal-imġinenen f’sala tal-konferenzi tal-Kummissjoni n-naha l-oħra tad-dinja. Allura ma qalet xejn.

L-ghada li hareġ R1, hasset il-mowbajl jivvibra. Kien Christian.

Christian: stenn jiġifieri brussell qed tiċċelebraw rebha għal deepseek???

Caroline: Skont id-direttur tiegħi, dan juri li nistghu nlahhqu mal-oħrajn...

Christian: lol

Christian: il-lezzjoni hi li l-mudelli tar-raġunament jahdmu u ċ-ċina taf tibnihom

Christian: appart li o3-mini ahjar u hadd mhu jittellem fuqu

Christian: id-direttur tieghek missu jigi SF

Caroline: Nixtieq.

Tpoġġi l-mowbajl fuq il-mejda. Mhix ċerta jekk Christian għandux raġun, izda lanqas mhi ċerta li kien żbaljat. L-ilhna kawti dwar R1 dehrulha raġonevoli. L-istess l-ilhna mimlijin entużjażmu.

Frar 2025 – Plug, baby, plug

Tliet ġimghat wara R1, Emmanuel Macron jospita s-Summit tal-Azzjoni dwar l-AI f'Parigi.

Din is-serje ta' summits originarjament inholqot għas-suġġetti tas-sikurezza u tal-koordinazzjoni internazzjonali— l-edizzjoni tal-2023 fir-Renju Unit kien jisimha s-Summit dwar is-Sikurezza tal-AI — iżda l-edizzjoni tal-2025 hija differenti. L-ambjent ġeopolitiku hrax. Ir-Russja qed tavvanza bil-mod fl-Ukrajna; Donald Trump ilu lura fil-White House ġimghatejn biss u diġà qed jhedded li jimplimenta t-tariffi fuq prodotti Ewropej. L-Ewropa issa hija ffukata fuq il-kompetittività, mhux fuq is-sikurezza. U ż-żmien ma setax ikun aħjar: DeepSeek donnha wriet li huwa possibbli li wiehed jirkupra u jlaħhaq mal-aħħar avvanzi, u forsi saħansitra bi spiża relattivament baxxa. L-Ewropa trid turi li qed tiehu l-AI bis-serjetà.

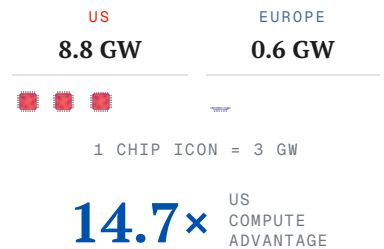
Il-President tal-Kummissjoni Ewropea, Ursula von der Leyen, thabbar fond ta' €200 biljun bl-isem InvestAI, li jinkludi Inizjattiva ta' €20 biljun għall-Gigafabbriki tal-AI bil-għan li jinbnew erba' jew hames ċentri enormi tad-data tal-AI fit-territorju Ewropew. Macron jippreżenta lil Franza bħala l-aħjar post fl-Ewropa biex jinbena l-futur tal-AI: billi l-pajjiż jiġġenera tant elettriku bl-enerġija nukleari, l-iżviluppaturi jistgħu sempliċement jaqbd u "plug, baby, plug".

Wara tliet snin Brussell, Caroline tghallmet thares lil hinn miċ-ċifri li jidhru fit-titli tal-aħbarijiet. Il-€200 biljun huma fil-parti l-kbira riorganizzazzjoni ta' fondi li diġà jeżistu, flimkien ma' suppożizzjoni li l-industrija Ewropea se tinvesti l-kapital tagħha stess. Hija biss frazzjoni żgħira li hija finanzjament verament ġdid, u anke din hija mifruxa fuq hames snin. Jaqbadha l-bard meta tqabbel dawn iċ-ċifri mal-investimenti fiċ-ċentri tad-data mħabbra mill-hyperscalers Amerikani, li huma mistennija jaqbzu l-\$400 biljun fl-2025. Madankollu, tittama li dan hu l-bidu ta' mewġa ta' bidla, u li l-Ewropa qed tqum fuq tagħha.

Christian: 200 biljun?

Caroline: Fil-biċċa l-kbira huma aspirazzjonijiet.

Christian: l-amerikani għandhom flus ta' veru

Christian: dak ta' Texas qed jinbena bhalissa

Christian: tipo hemm bulldozers

Caroline: Naf.

Christian: brussell x'jahsbu dwar altman, ellison u Masayoshi Son fuq palk ma' Trump?

Caroline: Ifhem, mhumiex kuntenti.

Bdietx mewġa ta' bidla jew le, parti minn din l-enerġija pożittiva titmermer meta l-Viċi President Amerikan JD Vance jagħti diskors aggressivament kontra l-Ewropa waqt is-summit. Jirrepeti l-istess haġa jumejn wara fil-Konferenza tas-Sigurtà ta' Munich. Il-mexxejja Ewropej preżenti fl-udjenza jidhru fuq il-kameras kwazi qed jigdmu lsienhom.

Ix-xogħol, fil-ġimghat ta' wara, dawk ta' fuq Caroline jaslu għal konkluzjoni ċara: ir-relazzjoni transatlantika effettivament inkisret. Washington m'għadhiex tista' tiġi fdata, la fid-difiża, la fl-enerġija, u ċertament, kif issa qed jidher ċar, mhux fit-teknoloġija. "Sovranità" ssir il-buzzword il-ġdid fil-bliet kapitali Ewropej.

Izda s-sovranità hafna aktar faċli thabbarha milli tibniha, u għadu mhux ċar jekk din l-ispinta hix se twassal għal xi haġa konkreta, tal-inqas fil-qasam tal-AI. Caroline tissuspetta li, minkejja li l-mexxejja jgħidu li jimpurtahom mit-teknoloġija l-ġdida, ix-xetticiżmu l-qadim tagħhom għadu hemm taht il-wieċ.

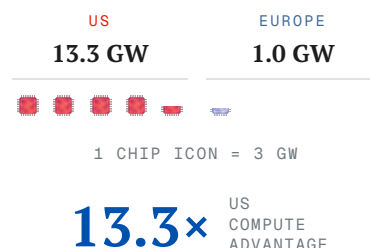
Ftit wara d-diskorsi ta' Vance, wiehed mill-kollegi tagħha — uffiċjal tal-politika anzjan u riflessiv li tirrispettah hafna — jissuġġerixxi waqt ikla li jemmen li probabbilment m'hemmx bżonn ċentri tad-data enormi biex l-AI taħdem, proprju għax Sam Altman, Larry Ellison u Donald Trump kollha telghu fuq palk biex jgħidu li hemm bżonnhom. Skont Caroline, hija pożizzjoni simplistika izda li wiehed jifhimha. Fi Brussell, ix-xetticiżmu dwar Trump u dwar l-elite ta' Silicon Valley għandu gheruq fondi. Izda jhassibha l-fatt li semplicement għax huma jgħidu li barra xemxi, ma jfissirx li barra hemm id-dlam.

Awwissu 2025 – Dejjem nonfhu l-bziezaq

L-entuzjażmu Ewropew dwar l-AI jonqos wara Pariġi. Is-summit kien drammatiku, iżda x-xhur ta' wara kienu mimlijin b'ħidma politika li timxi bil-mod, kumplessa u nieqsa minn kull xorta ta' tlellix. Il-bini ta' ekosistema kontinentali tal-AI jirrizulta li jehtieg affarijiet li mhux se jigu bl-avvizi wahedhom — talent, kapital, provvista tal-enerġija — kif ukoll l-għarfien u l-hegga biex dawn jigu kkoordinati. S'issa, in-natura fil-parti l-kbira illuzorja tal-€200 biljun hija magħrufa sew, u hafna mill-ewforija inizjali evaporat.

Fl-Istati Uniti, ir-ritmu ma naqasx. Il-ġlieda għat-talent tirranka. Il-kumpanija Meta, li waqgħet naqra lura fit-tellieqa għall-AI pijuniera, qed tattira l-aqwa riċerkaturi mingħand il-kompetituri tagħha b'paga li jagħmlu lill-plejers tal-Premier League jidhru mħallsa hażin. Saħansitra Mark Zuckerberg stess isajrilhom is-soppa biex jipperswadhom jingħaqdu miegħu. L-amministrazzjoni ta' Trump tippubblika l-istrategija nazzjonali tagħha għall-AI, bit-titlu “Winning the Race” (“Nirbhu t-Tellieqa”), li tiddekrivi t-tranzizzjoni tal-AI bħala “rivoluzzjoni industrijali, rivoluzzjoni tal-informazzjoni u rinaxximent — kollha fl-istess hin”.

L-Ewropej, li jqisu lilhom infushom aktar prudenti mill-Amerikani, isibu din ir-retorika esagerata u lill-messaggiera tagħha diffiċli biex wiehed jafdahom. Caroline tisma' l-frazi “buzzieqa tal-AI” regolarment. Il-kollegi tagħha mhux l-ewwel darba li raw lill-mexxejja tat-teknoloġija jesageraw il-valur tal-prodotti tagħhom. “Tiftakruhom l-NFTs?” jghid wiehed minnhom. “Dawk l-istampi tax-xadini li n-nies kienu jixtru għal \$50,000?”

Christian: kif sejra d-diskussjoni dwar il-buzzieqa?

Caroline: Kulhadd l-istess kliem. Id-direttur tiegħi qalha tliet darbiet f'laqgħa lbierah.

Christian: stenna sakemm jaraw iċ-ċifri tad-dhul ta' anthropic

Christian: se jagħmlu 9 biljuni dis-sena

Christian: minn madwar biljun biss is-sena l-oħra

Christian: dak ammont enooooormi

Caroline: Issa nsemmiha.

Christian: hux issemmi

Issemmiha. Izda hadd ma jidher partikolarment impressjonat. Xi kollegi jsemmu li Anthropic għadha lanqas biss qed tagħmel profitt.

In-narrattiva tal-“buzzieqa” tissaħħaħ aktar bil-ħruġ ta’ GPT-5. OpenAI tippromwovi l-mudell b’mod aggressiv. Sam Altman jippubblika stampa tad-Death Star, filwaqt li l-impjegati jtkellmu dwar “is-sena tal-aġenti tal-AI”. Izda għall-pubbliku, il-mudell innifsu jiddizappunta xi ftit. Fil-prattika, jinhass qisu verżjoni aktar raffinata tal-mudell eżistenti o3. Għadu jivvinta fatti li ma jeżistux u jagħmel żbalji banali.

Fi Brussell, ix-xettiċi tal-AI jiċcelebraw rebħa oħra. “Għedtlik li l-AI gas down ġol-ħajt,” jgħidilha wiehed mill-kollegi tagħha huma u jiehdu birra fi Place du Luxembourg. Jgħidha b’mod amikevoli. Matul dawn l-aħħar xhur, Caroline saret magħrufa fl-unità tagħha bħala l-persuna li taqbez għall-AI — tikketta li hi stess mhijiex ċerta jekk tisthoq qilhiex. Għadha mhijiex konvinta li l-kollegi tagħha huma żbaljati. Taqbel li GPT-5 kien tassew dizappuntanti. Forsi l-Amerikani qed jeżageraw. Forsi Brussell għandha raġun.

Min-naħa l-oħra, xi esperti jsostnu li GPT-5 huwa bejn wiehed u ieħor dak li kont tistenna fid-dawl tat-tkabbir esponenzjali tal-kapaċitajiet tal-AI; o3 kien ħareġ biss ftit xhur qabel. Izda x-xettiċi Ewropej tal-AI ma jagħtux widen lil dawn l-argumenti, speċjalment wara l-iżball ta’ OpenAI li wegħdet wisq u mbagħad ipprovdiet inqas milli kien mistenni.

Caroline: X’taħseb dwar GPT-5?

Christian: kien żball. misshom ħarġu o3 b’dak l-isem.

Christian: imma l-kapaċità tiegħu għadha miexja 'l quddiem

Christian: ilna nużaw o3 fil-pipeline tagħna dawn l-ahħar xhur u tal-ghaġeb

Il-fondi għadhom gejjin fil-laboratorji ewlenin tal-AI fl-Istati Uniti, u t-tellieqa biex jinbnew ċ-ċentri tad-data għadha għaddejja. Izda dawk il-fondi bħal donnhom jimxu minn naha għall-oħra bħal ballun tat-table tennis – Oracle u OpenAI jiffirmaw ftehim ta' \$300 biljun għal kapaċità komputazzjonali, li l-biċċa l-kbira tagħhom se jintefqu fuq ċipep ta' NVIDIA. NVIDIA, min-naha tagħha, taqbel li tinvesti \$100 biljun f'OpenAI. F'San Francisco, dawn il-ftehimiet jitqiesu bħala prova li t-teknoloġija se tbiddel kollox — li r-regoli l-qodma m'għadhomx japplikaw. Fi Brussell, minflok, jarawhom bħall-iswaps ta' inadempjenza tal-kreditu tal-2007: kumpleksi, ċirkolari, instabbli u probabbilment se jispiċċaw hażin.

Għalhekk meta l-kumpanija Franciża Mistral ġabret €1.7 biljun f'investiment — il-parti l-kbira minnhom mill-kumpanija Olandiża ASML, li tipproduċi l-magni tal-litografija — dan tqies bħala rebħa kbira għall-Ewropa, minkejja li r-rawnd ta' finanzjament tagħha huwa għoxrin darba iżgħar minn dak ta' OpenAI. Id-diskors dwar il-bużżieqa jfisser li ftit huma l-Ewropej imħassbin li l-kumpaniji tal-AI għandhom *wisq ftit flus*. Jekk l-AI u l-akbar rawnds ta' investiment huma esaġerati, allura m'hemm l-ebda raġuni biex wiehed jgħaġġel.

Novembru 2025 – Baħar jaqsam

F'Novembru, Anthropic tniedi Claude Opus 4.5. Mingħajr tweets bid-Death Star, mingħajr countdown, mingħajr avveniment spetakolari. Il-mudell tajjeb — ahjar minn GPT-5, skont hafna— izda nħareġ, skont l-istandards tal-2025, b'mod pjuttost ordinarju.

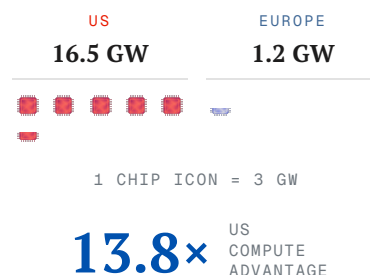
Li hu drammatiku hu x'jibdew jagħmlu bih in-nies.

Il-qabza kbira fl-aġenti tal-AI waslet, izda mhux kif kienu bassru hafna. Fil-bidu, matul ir-rebbiegħa u s-sajf, il-laboratorji ewlenin kienu hargu diversi prodotti li setgħu jikkontrollaw il-kompjuter tal-utent direttament. Kienu jmexxu l-maws, jimlew formoli online, u jgħaddu mill-proċessi tal-ibbukkar wahedhom. Fit-teorija kienet idea sabiha. Fil-prattika, hafna minnhom ma kinux jahdmu tajjeb. Hafna minn dawk li ppruvawhom waslu għall-konkluzjoni li l-aġenti tal-AI kienu għadhom mhumiex lesti għall-użu mifrux.

Jirrizulta li x'verament jahdem huma l-aġenti li jikkowdjaw. Claude Code ta' Anthropic, għodda li taħdem permezz tat-terminal, issir is-suċċess mhux mistenni tas-sena meta tingħaqad mal-Opus 4.5 il-ġdid. Il-ħabib ta' Christian kellu raġun: meta jasal Jannar, il-maġġoranza tal-linji tal-kowd f'Hayes Valley tassew ikunu qed jinkitbu mill-AI. L-iżviluppaturi malajr jirrealizzaw li l-kowd hija l-interfaċċja universali: jekk tista' tikteb il-kowd, tista' tagħmel dak kollu li jista' jagħmel kompjuuter.

Trid tibgħat email? Minflok tidhol fil-Gmail, għid: “Claude Code, ikteb skript.” Trid torganizza d-dokumenti? “Claude Code, ikteb skript.”

F'San Francisco, din issir haġa ta' kuljum. In-nies jibdew jikkellmu dwar “Claude Code mania”. L-iżviluppaturi jonfqu eluf ta' dollari fix-xahar fuq tokens, u jirrifjutaw li jmorru jorqdu mingħajr ma l-ewwel iħallu lista ta' kompiti għal matul il-lejl biex Claude jlestihom sa filgħodu. Jemmnu — u mhux mingħajr raġuni — li huma qed jiggwadanjaw minn dan il-ftehim: iż-żieda fil-produttività hija straordinarja. Anthropic issir il-kumpanija li qed tikber bl-aktar ritmu mghaġġel fl-istorja.

Christian: il-biċċa l-kbira tal-kowd taghna issa qed tinkiteb minn claudie

Christian: mhux qed ngħid assistita qed ngħid miktuba kompletament mill-bidu sal-aħħar

Christian: l-ingeniera tiegħi qed jimmaniġġjawn bħal tim ta' juniors

Christian: hliel li qatt ma jorqod :D

Caroline: Dik haġa tajba għall-ingeniera tiegħek?

Christian: għalissa iva

Christian: zieda enormi fil-produttività

Christian: il-laboratorji qed jużaw internament u l-progress tagħhom qed jaċċellera

Christian: tipo qed jaċċellera b'mod li jinħass

Christian: u issa qed jorqdu opus għdid kull tliet xhur

Christian: qabel kull sitt xhur

Caroline taqra dawn il-messaġġi fuq il-metro waqt li sejra għax-xogħol. Sakemm waslet l-uffiċċju, iddeċidiet li tqajjem is-suġġett fil-laqgħa ta' filgħodu tal-unità tagħha.

Ma tmurx tajjeb. Issemmi ż-żidiet fil-produttività, iċ-ċifri l-godda tad-dhul, l-iskedi mqassra tal-ħruġ, u l-fatt li l-laboratorji qed jużaw l-AI tagħhom stess biex jibnu l-mudelli li jmiss. Kulhadd jibqa' edukat. Xi hadd jistaqsi jekk għandhiex studji peer-reviewed li juru dawn iż-żidiet fil-produttività. Persuna oħra tosserva b'mod kawt li l-aġenti tal-AI għall-konsumaturi ilhom jiddizappuntaw is-sena kollha. Caroline twieġeb li l-aġenti għall-konsumaturi mhumiex il-punt. Il-punt huwa li jtejbu lilhom infushom. Il-konverżazzjoni timxi għal suġġett ieħor.

Fi kwalunkwe każ, il-kollegi tagħha huma prattikament ipprojbti mill-politika istituzzjonali milli jużaw Claude jew ChatGPT fuq l-apparat tax-xogħol. L-ghodod Amerikani awtonomi tal-AI jitqiesu bħala riskju għall-protezzjoni tad-data. Il-Kummissjoni toffri l-“GPT” tagħha stess, li fil-prattika huwa biss saff li jagħti dehra oħra lil xi mudelli open-source antiki żgħar. Il-forza tax-xogħol li suppost qed tirregola s-sistemi tal-AI pijunieri fid-dinja fil-biċċa l-kbira tagħha ma tistax tużahom.

Timxi lura lejn l-uffiċċju tagħha bi frustrazzjoni liema bħalha minhabba r-ras iebsa tal-kollegi tagħha għall-bidla. Hi u miexja, tipprova tiftakar eżattament meta kienet waqfet tiddubita mill-kapaċitajiet tal-AI.

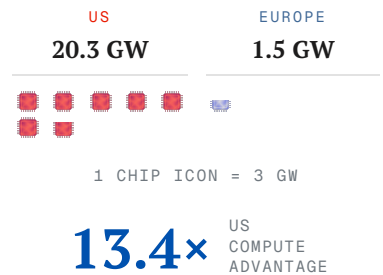
Frar 2026 – Gwerra fuq żewġ fronti

L-ewwel nofs tal-2026 mhuwiex, jekk inkunu onesti, l-aħjar żmien biex l-Ewropa tagħmel progress deċiżiv fil-politika tal-AI. Qed jiġru wisq affarijiet. F'Jannar, il-forzi speċjali Amerikani jagħmlu rejd f'Caracas u jaħtfu lil Nicolás Maduro. Ftit jiem wara, Trump jhedded li jinvadi Greenland. Fi Frar, l-Istati Uniti u Izrael jibbumbardjaw lill-Iran. Il-prezzijiet taż-żejt jisplodu. Trump jhedded li johroġ min-NATO jekk l-alleati Ewropej ma jibagħtux il-vapuri biex jgħinu jifthu mill-ġdid l-Istrett ta' Hormuz.

Imbagħad id-Dipartiment tal-Gwerra (DoW) jidhol fi gwerra ma' Anthropic.

Il-kunflitt jibda minhabba tilwima kuntrattwali. Anthropic kienet illicenzjat il-mudelli tagħha lid-DoW, u maż-żmien dawn saru kruċjali għall-operazzjonijiet militari tiegħu, inklużi dawk fil-Venezwela. Il-kuntratt kien jispeċifika żewġ linji homor: Claude kien għadu ma setax jintuża għal armi letali kompletament awtonomi, u ma setax jintuża għas-sorveljanza tal-massa taċ-ċittadini Amerikani. Anthropic, allegatament, insistiet fuq dawn il-kundizzjonijiet mill-bidu nett.

Issa l-Pentagon irid jerga' jinnegożjahom. Meta Anthropic irrifjutat, it-tilwima eskalat malajr. Fil-bidu, id-DoW jhedded li jobbliga lil Anthropic tipprovdi aċċess bla restrizzjonijiet permezz tad-Defense Production Act. Imbagħad jagħmel l-oppożizzjoni. Jiddikjara lil Anthropic bħala riskju għall-katina tal-provvista — klassifikazzjoni li normalment tintuża biss għal kumpaniji li l-gvern iqis kompromessi minn potenzi barranin ostili. Skont is-Segretarju tal-Gwerra, din il-klassifikazzjoni tipprojbixxi lil kull kumpanija li taħdem mal-Pentagon milli tagħmel negożju ma' Anthropic. Fil-prattika, dan ifisser il-qerda tal-kumpanija. Wara kollox, il-fornituri tal-qawwa komputazzjonali tagħha kollha għandhom kuntratti mad-DoW.

Caroline: Xi jkun hemm bżonn biex Anthropic tmur fl-UE?

Christian: mhux se jagħmlu hekk

Christian: huma patrijotti. iridu li tirbah l-amerika

Christian: tistghu tipprovaw tneħhu r-regolamenti tal-copyright u l-protezzjoni tal-haddiema

Christian: tirranġaw il-mod kif joħorġu l-permessi għaċ-ċentri tad-data. hafna bini. tnaqqis fit-taxxi

Caroline: Dik qatt mhi se tiġri. Ahna m'ahniex Silicon Valley.

Christian: tal-inqas tistghu tagħmluha aktar attraenti għalihom biex jespandu fl-ewropa

Caroline: Hawn hafna jibżgħu li jmorru Londra.

Christian: ghala ghandha tkun problema?

Caroline ma tistax taqla' għajnejha minn fuq l-aħbarijiet. Kollox jingħaqad fi stampa wahda inkwetanti. Il-gvern Amerikan kien fetaħ għajnejh għall-importanza tal-AI, u issa qed jipprova jeqred kumpanija għax ma jistax jikkontrolla t-teknoloġija li qed tibni. Fi Brussell, l-ufficjali pubbliċi huma pprojbiti milli jużaw l-aktar għodod avvanzati tal-AI biex jiktbu l-memos. F'Washington, daww l-istess għodod qed jintużaw biex jiġu ppjanati operazzjonijiet militari.

Anthropic tikseb mandat ta' inibizzjoni preliminari tal-qorti kontra l-klassifikazzjoni bħala riskju għall-katina tal-provvista, iżda r-relazzjoni bejn il-kumpanija u l-gvern issa hija mmarkata minn tensjoni profonda.

Marzu 2026 – Fuq ix-xifer

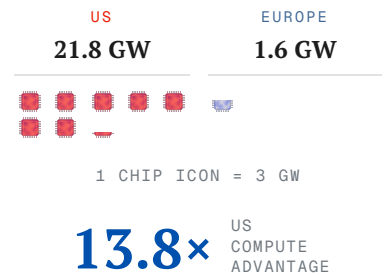
Lura f'Novembru, Franza, il-Ġermanja u l-Kummissjoni Ewropea kienu habbru l-Inizjattiva għall-AI Avvanzata (Frontier AI Initiative). L-għan kien li sal-aħħar tal-ewwel kwart tal-2026 tinholoq l-organizzazzjoni ta' riċerka dwar l-AI mingħajr skop ta' qligħ l-aktar iffinanzjata fid-dinja. L-Ewropa, skont il-messaġġ ta' thabbira, għandha t-talent u d-data kollha li tehtiegħ, u qed tibni l-kapaċità komputazzjonali tagħha permezz tal-Gigafabbriki. Kulma jonqosha huwa l-inizjattiva li tgħaqqad dawn il-vantaġġi kollha flimkien. In-nies fuq ġewwa kienu eċċitati hafna.

Izda meta jasal tmiem Marzu, m'hemm l-ebda organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ. Li tibni istituzzjoni ta' riċerka tal-aqwa klassi mhix haġa faċli, speċjalment meta tkun qed tiffaċċja krizi ġeopolitika wara l-oħra. Lanqas ma jgħin il-fatt li l-konsulenti tal-inizjattiva qed jagħtu pariri kompletament kontradittorji. Xi whud jgħidu li l-mudelli kbar tal-lingwa (LLMs) mhuma se jwasslu mkien fit-triq lejn l-AGI, u li l-organizzazzjoni għandha tfittex paradigma ġdida. Ohrajn iridu li tinstab niċċa speċifika, bhall-AI għax-xjenza jew għall-industrija. Ohrajn jibdew jikkellmu dwar it-tnejn għall-era tal-kompjuters kwantistiċi. Fost il-grupp ta' nies li l-Kummissjoni għażlet li tikkonsulta, m'hemm l-ebda kunsens.

Il-flus ukoll huma limitati. Franza għandha problemi enormi ta' dejn; iċ-ċiklu l-baġitarju l-ġdid tal-Kummissjoni Ewropea jinsab biss sentejn 'il bogħod; il-Ġermanja għandha l-flus, izda għadha kif qabliet li tibni l-aktar armata konvenzjonali b'saħħitha fl-Ewropa.

Jekk l-Inizjattiva għall-AI Avvanzata ma tkunx iffinanzjata sew, ma tkunx tista' toffri la l-qawwa komputazzjonali u lanqas il-pakketti ta' remunerazzjoni li jistgħu jikkompetu mal-laboratorji Amerikani. U mingħajr l-aqwa talent fid-dinja, diffiċli tattira aktar investment. Jibdew jinxterdu xnigħat li l-Inizjattiva għall-AI Avvanzata nqabdet f'ċirku vizzjuż familjari għall-ambizzjonijiet teknoloġiċi Ewropej: l-istituzzjonijiet jibzghu jimpennjaw ruhhom qabel ma l-proġett jirnexxi, u l-proġett ma jistax jirnexxi mingħajr impenn.

F'Marzu, OpenAI tiġbor \$122 biljun f'rawnd wiehed ta' finanzjament.

Caroline: Taf b'xi hadd li jista' jkun mexxej tajjeb għall-Inizjattiva għall-AI Avanzata?

Christian: b'salarju ta' brussell?

Caroline: jidher li hemm ċerta flessibbiltà għall-eċċezzjonijiet

Christian: ha nistaqsi ftit

Christian: taf li dan se taħdem biss jekk tneħhu l-burokrazija kollha hux?

Christian: bħalma ghamlu r-renju unit

Christian: btw rajtha ċ-ċifra ta' openAI?

Caroline: Iva.

Christian: aktar minn kemm ġabru flimkien il-kumpaniji ewropej kollha tal-ai fl-istorja tagħhom

Christian: f'rawnd wiehed biss

April 2026 – Mythos

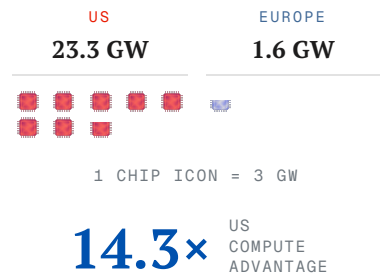
Anthropic thabbar Claude Mythos, l-aktar mudell tal-AI kapaċi li qatt inholoq.

It-testijiet interni ta' Anthropic juru li l-mudell tant huwa profiċjenti fl-ikkowdjar u fir-riċerka dwar is-sigurtà li għen biex jinstabu eluf ta' vulnerabbiltajiet li qabel ma kinux magħrufa f'kull sistema operattiva u browser ewlieni. Uħud minn dawn il-vulnerabbiltajiet ilhom hemm għexieren ta' snin, moħbija f'codebases li kienu ġew eżaminati minn eluf ta' żviluppaturi u riċerkaturi tas-sigurtà matul is-snin. Mythos sabhom fi ftit ġimgħat.

Kważi mil-lum għal għada, Anthropic issir waħda mill-organizzazzjonijiet ċibernetiċi l-aktar kapaċi fid-dinja. Il-kumpanija tiddeċiedi li Mythos ma tistax tinħareġ pubblikament qabel ma d-difensuri ċibernetiċi jingħataw l-opportunità li jirrangaw it-toqob tas-sigurtà li għadhom jeżistu.

Għalhekk tniedi Project Glasswing: koalizzjoni difensiva li tagħti aċċess esklussiv għal Mythos lil grupp żgħir ta' shab – fosthom AWS, Apple, Google, Microsoft, Nvidia u CrowdStrike – sabiex jidentifikaw il-vulnerabbiltajiet qabel ma l-avversarji tagħhom ikunu jistgħu jisfruttawhom. L-għan huwa li l-infrastruttura tas-software Amerikana ssir kemm jista' jkun sigura qabel ma l-mudelli miftuħa jilhqqu kapaciċitajiet offensivi simili — xi haġa li Anthropic tistma li tista' ssehh fi żmien bejn sitt xhur u tnax-il xahar.

L-AI Security Institute tar-Renju Unit — li bniet il-kompetenza esperta avvanzata fl-AI fi hdan il-gvern — tiġi mistieden tittestjah, iżda l-ebda kumpanija Ewropea u l-ebda gvern Ewropew ma jingħataw aċċess.

Christian: nassumi li smajt dwar Glasswing

Caroline: Iva.

Christian: m'hemmx kumpanija ewropea wahda fuq il-lista

Caroline: Naf.

Christian: l-istack kollu tas-software tal-kontinent se jkun inqas sigur meta mqabbel mal-kapaċitajiet amerikani tal-AI

Christian: hemm xi hadd fi brussell li verament jifhem xi jfisser dan?

Hafna Ewropej jibqgħu xettici dwar il-qawwa reali ta' Mythos. "Qed joħolqu hype għall-prodotti tagħhom," jistmerr avukat tal-Kummissjoni Ewropea li jaħdem fil-qasam tal-agrikoltura, bilqiegħda fuq mejda qrib Caroline fil-kafetterija. "Illahwa! Bnejna arma nukleari. Imma tinkwetawx, nistgħu nbighulkom bunker!" Meta Caroline tikkontradixxi, l-avukat jindika li huwa impossibbli li xi hadd jivverifika dak li qed tghid Anthropic jekk il-mudell ma jinħariġx. "Konvenjenti hux!"

Caroline bilkemm jirnexxilha żżomm il-frustrazzjoni tagħha. Għaliex dawn il-kumpaniji kbar kollha kienu se jorbtu isimhom ma' Project Glasswing jekk il-ħaġa kollha kienet qarrieqa? Kif jista' jkun li Mozilla sabet għoxrin darba aktar vulnerabbiltajiet dan ix-xahar mis-soltu? Tqatta' l-lejl kollu taħdem fuq memo dwar il-konsegwenzi strateġici tal-eskluzjoni Ewropea minn Glasswing u jirnexxilha tikseb briefing ta' emerġenza mad-direttur tagħha, li juri li hu ferm iżjed lest li jisma'.

Fil-ġimghat ta' wara, l-UE u l-gvernijiet tal-Istati Membri jagħmlu pressjoni fuq Anthropic biex jingħatalhom aċċess. Il-mexxejja jagħrfu theddida għas-sigurtà nazzjonali meta jarawha. Anthropic tibqa' kawta, iżda lesta tiddiskuti. Madankollu, meta l-kumpanija finalment tħabbar li trid testendi l-aċċess għal Mythos lil sebgħin organizzazzjoni ohra — hafna minnhom Ewropej — il-White House topponi. Ħaġa perikoluza, jghidu. Barra minn hekk, il-kapaċità komputazzjonali ta' Anthropic hija limitata; aktar shab ifissru inqas kapaċità għall-htigijiet tal-gvern Amerikan.

Xahar qabel, l-amministrazzjoni Amerikana riedet teqred lil Anthropic. Issa trid iżżomm l-aktar mudell qawwi tagħha fil-biċċa l-kbira għaliha biss. Jinstab compromess li jippermetti lill-aġenziji jużaw Mythos permezz ta' Glasswing, filwaqt li d-deżinjazzjoni bħala riskju għall-katina tal-provvista tibqa' teknikament fis-sehħ. F'daqqa wahda, il-White House tiddeċiedi li tista' taħdem ma' Anthropic wara kollox. Il-President għadu jsejthilha "woke". Iżda issa jzid ukoll li hija "intelliġenti hafna".

Ġunju 2026 – Dizillużjoni

Wara tmintax-il xahar ta' stennija, DeepSeek tohroġ il-mudell il-ġdid tagħha, V4. Huwa impressjonanti meta wiehed iqis ir-rizorsi limitati tal-kumpanija. Madankollu, għadu mill-inqas sitt xhur wara l-pijunieri teknoloġiċi Amerikani. DeepSeek tammetti li m'għandhiex biżżejjed qawwa komputazzjonali biex toffri l-mudell fuq skala kbira. Il-kumpanija li għal mument qasir kienet ikkonvinciet lill-Ewropa li l-qawwa komputazzjonali ma kinitx importanti tibqa' limitata mill-istess problema.

L-Ewropa qed tbat i saħansitra aktar miċ-Ċina. Mistral waqgħet aktar lura. Irnexxielha tiġbor €830 miljun oħra, iżda dan ir-rawnd ta' finanzjament huwa 150 darba iżgħar mill-aħħar wiehed ta' OpenAI. Iddisprata għal aktar kapital, Mistral tibda titkellem ma' investituri Amerikani. Tibda tinxtered xniegħa li SpaceX — il-konglomerat tar-rokits u l-AI ta' Elon Musk — qed tesplora l-possibbiltà li takkwistaha.

Christian: mistral jaf tinbiegħ lil spacex

Caroline: Il-gvern Franċiż qatt mhu se jippermetti dan.

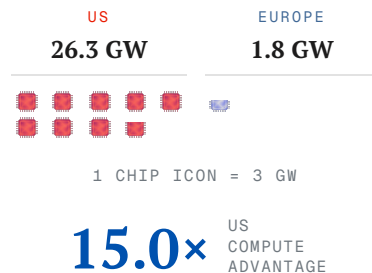
Christian: imma għandhom bżonn ammonti enormi ta' qawwa komputazzjonali u kapital

Christian: nahseb jew se jbigħu jew ikomplu jduru lejn il-konsulenza

Christian: f'kull każ, dan hu t-tmiem tal-ai pijuniera ewropea

Christian: tipo spiċċat. m'hemmx oħra

L-istorja tal-infrastruttura ma tantx hi isbaħ. L-akbar superkompjuter tal-AI fl-Istati Uniti jopera b'1,250 megawatt. L-akbar wiehed fl-Ewropa jopera bi 83 megawatt. Il-pjan tal-Gigafabbrika jinsab hafna lura meta mqabbel mal-iskeda, u issa l-operat mistenni jibda fl-2029. Ir-restrizzjonijiet baġitarji jfissru li l-ambizzjoni tiegħu se titnaqqas. Anki kieku Gigafabbrika kompluta kellha taqa' mis-sema għada stess, tkun biss madwar għaxra fil-

mija tad-daqs tal-akbar ċentru tad-data tal-AI fl-Amerika. L-Ewropa tospita biss hamsa fil-mija tal-komputazzjoni globali tal-AI. L-Istati Uniti tospita tmenin fil-mija.

Ċertament, hemm xi aħbarijiet pożittivi wkoll. SoftBank — l-istess kumpanija li kienet fuq il-palk mal-President Trump — wiegħdet li tinvesti \$45 biljun matul il-ħames snin li ġejjin biex tibni l-kapaċità taċ-ċentri tad-data tal-AI fi Franza. Izda Caroline tgħallmet tisma' dawn il-wegħdiet b'ċerta kawtela. Fluidstack, kumpanija li tipprovdi servizzi tal-cloud u li kienet ippjanat li tibni ċentru tad-data fuq skala ta' gigawatt qrib Pariġi, reċentement abbandunat il-proġett. Aghar minn hekk, ċaqalqet il-kwartieri ġenerali tagħha minn Londra għall-Istati Uniti. OpenAI wkoll ċekknet l-iskala tal-pjanijiet tagħha biex tibni ċentru tad-data kbir fir-Renju Unit, minhabba ostakli regolatorji.

Meta, f'Ġunju, l-UE thabbar il-pakkett tant mistenni tagħha dwar is-sovranità teknoloġika, Caroline thossha maqsuma dwar it-tifhir kollu. Minn naha, id-dijanjozi hija korretta: l-Ewropa tassew saret dipendenti wisq fuq it-teknoloġija Amerikana. Wahda mis-soluzzjonijiet li hija kienet issugġeriet dahlet fil-pakkett: proposta għal żoni speċjali fejn l-industrija tkun tista' tibni ċentri tad-data tal-AI bi proċeduri aċċellerati. Min-naha l-oħra, iċ-ċifri semplicement ma jaqblux. L-għan uffiċjali tal-UE huwa li tattira €200 biljun f'investiment privat għaċ-ċentri tad-data tal-AI sal-2036. Dan huwa biss kwart ta' dak li l-hyperscalers Amerikani se jonfqu fl-2026 wahedha.

Meta tispjega s-sitwazzjoni lil ħabib tagħha, hu jwieġeb: “Allura qed tipproponu programm ta' għaxar snin daqs in-nefqa kapitali tagħhom fi tliet xhur, u qed issejnhulu mobilizzazzjoni storika?”

Wara negozjati twal, grupp magħżul ta' Ewropej finalment jiġi mwieġhed aċċess għal Mythos. Izda waqt li d-dipartimenti legali għadhom qed jiffinalizzaw id-dettalji tal-kuntratti, Anthropic diġà bdiet tħarreg Mythos 2.0. U hemm problema akbar. Il-President Amerikan għadu kif iffirma Ordni Eżekuttiva li tordna lill-kumpaniji tal-AI pijuniera jippermettu “volontarjament” lill-gvern Amerikan jeżamina l-mudelli tagħhom għal riskji ċibernetiċi qabel ma jiharġu għall-pubbliku.

L-ordni tippermetti wkoll lill-aġenziji federali jaċċessaw dawn il-mudelli qabel jinharġu għall-pubbliku. Id-dettalji huma skarsi. L-istruttura, izda, hija ċara. Kull mudell b'saħħtu biżżejjed biex jagħmel differenza — jew “covered frontier model”, kif isejjahlu l-ordni — issa l-ewwel se jibda

jgħaddi minn idejn Washington. Il-gvern ikollu sa tletin jum ta' aċċess federali esklussiv qabel jinħareġ, u sehem dwar min huma l-“imsieħba affidabbli” li jistgħu jużaw il-mudell qabel ma jsir disponibbli għall-pubbliku.

Caroline taqra d-dokument darbtejn. It-tletin jum huma sopportabbli, iżda l-kontroll fuq min ikollu aċċess bikri ifisser li hija Washington li se tiddeċiedi min se jirċievi l-mudell waqt li jkun għadu aktar avvanzat mill-alternattivi miftuħa, permezz ta' proċess klassifikat, u m'hemm l-ebda raġuni partikolari għaliex għandu jkun hemm isem Ewropew fuq dik il-lista.

Christian: rajtha l-executive order?

Christian: din glasswing imma għal kull mudell gdid minn issa 'l quddiem

Christian: m'hemm l-ebda klawżola dwar l-alleanzi. lanqas wahda

Caroline: Naf.

Christian: allura jekk l-ewropa tihux aċċess bikri għall-mudelli pijuniera

Christian: issa hija deċiżjoni tal-NSA biss

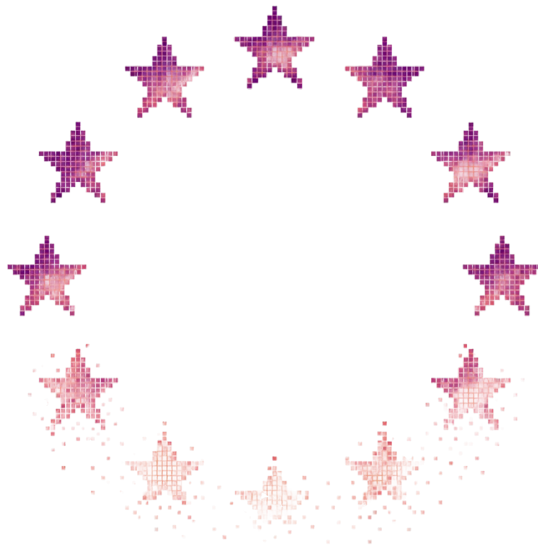
Christian: kull tliet xhur, għal dejjem

Sadanittant, Anthropic u OpenAI jkomplu jaraw tkabbir esponenzjali fid-dhul tagħhom. Anthropic tinsab fi triqitha biex tilhaq rata annwali ta' \$100 biljun sal-aħħar tas-sena, u ffirmit ftehimiet urgenti għal aktar qawwa komputazzjonali sabiex tlahhaq mad-domanda dejjem tikber. Fil-laboratorji tal-AI, il-metodi tax-xogħol interni jinbidlu kwazi kull xahar. Ir-riċerkaturi jamministraw gruppi shaħ ta' aġenti li jagħmlu l-maġġoranza tax-xogħol tal-ikkowdjar. L-AI qed tikkontribwixxi għar-riċerka u l-iżvilupp tagħha stess. Qed tagħmel lilha nnifisha aħjar. U qed tuża daww il-kisbiet biex issir saħansitra aħjar f'li ttejjeb lilha nnifisha. Ftit xhur qabel, il-Federal Reserve Amerikana ppubblikat riċerka li turi li l-impjegi għal inġiniera tas-software fil-livell junior huma ferm inqas milli mistenni. L-

ishma tal-kumpaniji tas-software qed jikkrollaw, hekk kif l-investituri jassumu li mudelli dejjem aktar qawwija tal-AI għall-ikkowdjar se jiehdu sehem kbir mis-suq tagħhom.

Caroline kienet ilha tmintax-il xahar thambaq li hafna minn dan se jsehh, izda ma rnexxilhiex tagħmel differenza sinifikanti.

Ix-Xenarju

*Sa dan il-punt, dak kollu li għidna ġara tassew — bl-uniċi elementi fittizji jkunu l-istess personaliti ta' Caroline u Christian. Minn hawn 'il quddiem, nibdew nispekulaw. Mhux se nibqgħu nirreferu għal kumpaniji reali tal-AI individwali. Minflok, se nużaw atturi fittizji: **Atlas** għall-kumpanija ewlenija Amerikana tal-AI, **Helios** għall-kumpanija ewlenija Ewropea, u **Zimo** għall-kumpanija ewlenija Ċiniża.*

Awwissu 2026 – Il-qasma

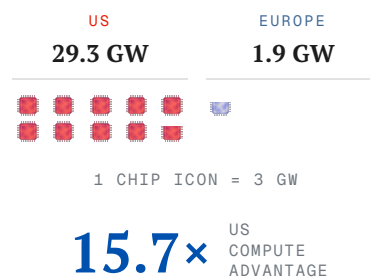
Lura fi Frar, il-Kanċillier Ġermaniż għamel żjara statali fiċ-Ċina. F'Hangzhou żar fabbriki Ċinizi tal-vetturi elettrici u tar-robotika. Persuni fuq ġewwa rrapportaw li rritorna aktar serju, b'sens ġdid ta' urġenza u konvinzjoni akbar li l-manifatturi Ġermaniżi se jaqgħu lura meta mqabbla mal-kompetituri Ċinizi tagħhom jekk ma jzidux il-pass. Issa jiskeda vjaġġ simili lejn San Francisco. Matul l-aħħar xhur, nies li jirrispetta — mexxejja tan-negozju u ekonomisti Ġermaniżi, bankiera Amerikani — qalulu li r-rivoluzzjoni tal-AI hija reali. Irid jaraha b'għajnejh. Takkumpanjah delegazzjoni industrijali.

Il-kanċillier mhuwiex bniedem li jimpressjona ruħu faċilment. Madankollu, għal darb'oħra jirritorna aktar kwiet milli telaq. Issa rrealizza li l-elit Ewropej ilhom żbaljati għall-aħħar tmintax-il xahar. Filwaqt li kienu qed jiddibattu jekk l-AI kinitx se tasal sal-limitu, it-teknoloġija kompliet tavvanza aktar malajr milli bassru anke l-aktar ottimisti. Waqt li kienu qed jiżnu kemm hija importanti l-AI, din kienet qed tohloq revoluzzjoni fl-inġinerija tas-software u s-sigurtà ċibernetika. U filwaqt li kienu qed ifahhru l-inizjattivi għal AI sovrana Ewropea, id-dipendenza tagħhom fuq il-fornituri Amerikani kompliet tikber.

Fil-jiem ta' wara, jaġmhel sensiela ta' telefonati twal mal-President Franciż u mal-President tal-Kummissjoni Ewropea. It-tlieta li huma jhossu li l-Ewropa waslet f'mument kruċjali. L-AI se tkompli ssir aktar kapaċi. M'hemm l-ebda raġuni valida biex wiehed jemmen li se tieqaf fil-livell uman. Se tbiddel is-swieq tax-xogħol, l-arkitetturi tas-sigurtà u l-bilanċ tal-poter bejn il-kontinenti. L-Ewropa hija dipendenti u mhix ippreparata. Jekk il-vapur għandu jibdel id-direzzjoni, dan irid jaġmlu issa.

Il-mistoqsija hija kif. Il-konsulenti tekniċi tagħhom jitolbu libertà regolatorja kważi totali għall-fornituri taċ-ċentri tad-data u għall-kumpaniji fil-katina tal-provvista tal-hardware. Jgħidu li rispons estrem biss huwa proporzjonat mal-importanza tal-mument. L-AI se tqajjem rivoluzzjoni industrijali ġdida, u jekk l-Ewropa ma tindustrializzax ruħha malajr, se tithalla lura. L-Ewropa trid timxi aktar malajr minn kull haġa li qatt ippruvat tagħmel fi żmien ta' paċi.

Il-konsulenti politiċi tagħhom, min-naħa l-oħra, jitolbu approċċ aktar kawt. Iwissu li l-gvernijiet tagħhom jaf ma johorgux fuq żewġ saqajn minn dan kollu, bil-konsegwenzi politiċi ta' pakkett daqshekk radikali. In-nies ma

jhobbux l-AI; Franza, il-Ġermanja u l-UE għandhom hafna sfidi oħra, u huwa biss porzjon żgħir tal-elettorat li se jifhem il-htieġa ta' dawn il-miżuri. Jgħidu li r-“risposta effettiva” tista' tkun ukoll l-aktar waħda effettiva biex ittemm karrieri politiċi.

Settembru 2026 – Vizjoni pożittiva

Fis-Summit Franko-Ġermaniż dwar is-Sovranità tal-AI fi Strasburgu, il-President Françiz u l-Kanċillier Ġermaniż jagħtu diskors kongunt. Kliemu nkiteb mill-konsulenti politiċi tagħhom.

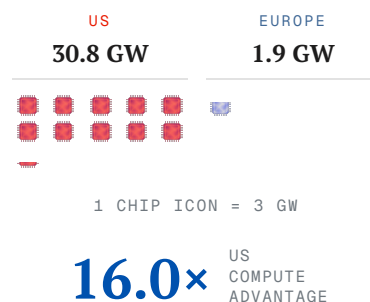
Caroline ssegwi mid-dar tagħha f'Lille. Iz-żewġ mexxejja jtkellmu dwar determinazzjoni u destin. L-Ewropa, jgħidu, ma tistax tibqa' tiddependi fuq haddiehor għat-teknoloġiji li se jiddefinixxu l-futur tagħha — lezzjoni li diġà tghallmet fl-enerġija u fid-difiża. Għalhekk, l-Ewropa trid tibni l-AI pijuniera tagħha stess.

L-isfida hija enormi iżda tista' tintrebaħ. Dak li hemm bżonn huwa investiment, regoli li jgħieghu lill-fornituri Amerikani jikkompetu b'mod ġust, u pubbliku li jixtri Ewropew. Id-diskors huwa mimli slogans eċċellenti.

Matul il-ġimgħat ta' wara, jithabbru inizjattivi godda tal-AI kważi kuljum. L-għan huwa li x-xettici tant jisimghuha li jinholq sens ta' tama. L-Inizjattiva għall-AI Avanzata finalment tircievi finanzjament serju permezz ta' investiment kapitali ta' €2 biljun. Jithabbru erba' Gigafabbriki ohra. Jinbdew programmi godda għall-adozzjoni tal-AI. Il-Kummissjoni Ewropea takkuza fornitur Amerikan ta' mudelli tal-AI għal skopijiet ġenerali li naqas milli jikkonforma mal-Att dwar l-Intelligenza Artifiċjali. Fl-istess hin tiftaħ żewġ investigazzjonijiet ta' riskju sistemiku skont l-Att dwar is-Servizzi Diġitali dwar kif ġew immanigġjati kampanji ta' diżinformazzjoni ġġenerata mill-AI, abbażi tad-dispożizzjonijiet l-aktar miftuha tal-ligi.

Il-mizura ewlenija — dik li l-kollegi ta' Caroline jiddiskutu waqt il-hin tal-kafé — hija proposta tal-Kummissjoni għal Regolament dwar is-Sovranità Diġitali. Appoġġjata minn Franza u l-Ġermanja, il-proposta tirrikjedi li sal-2032 kull infrastruttura kritika tas-settur pubbliku taħdem fuq cloud u software tal-AI kompletament Ewropej. Ebda AI Amerikana. Ebda cloud Amerikana. Il-mudell huwa ispirat mill-miri klimatiċi Ewropej: u johloq skadenza vinkolanti li ggħieghel lil kulhadd jiehu deċizzjonijiet. Fl-istess hin, tohloq suq garantit u kbir ta' klijenti futuri għall-fornituri Ewropej.

Il-mizuri jintlaqgħu tajjeb. Li nnaqqsu d-dipendenza fuq l-Amerika hija idea popolari u l-kummentaturi jfaħhru l-mossa bħala politika industrijali għall-era tal-AI. L-Ewropa, fl-aħħar, qed tappoġġja lill-kumpaniji

teknoloġiċi tagħha stess. Anke xi whud mill-kollegi l-aktar xettiċi ta' Caroline jammettu li fl-aħħar qed jiġri xi haġa.

Xi ekonomisti u esperti tal-politika teknoloġika jesprimu dubji. Jgħidu li l-Ewropa ma tistax tibqa' tevita compromessi diffiċli. L-investimenti huma żgħar wisq u ma johlqux biżżejjed incentivi – fejn huma l-incentivi tas-suq biex tinbena qawwa komputazzjonali fuq skala kbira fl-Ewropa? Il-miri tal-akkwist, skonthom, ma jindirizzawx problemi fundamentali bhas-suq uniku frammentat, il-ligijiet tax-xogħol rigidi li jxekklu l-istartups u l-adozzjoni tal-AI, jew ir-regoli nazzjonali li effettivament jiżolaw setturi bħall-kura tas-saħħa u s-servizzi legali. U filwaqt li l-azzjonijiet taħt l-Att dwar l-Intelliġenza Artificjali huma ġustifikati, dawk taħt l-Att dwar is-Servizzi Diġitali jidhru li huma, tal-inqas parzjalment, motivati politikament. L-Ewropa jmissha tagħzel il-battalji tagħha b'aktar għaqal?

Izda l-eliti Ewropej xebghu min-negattività. Din hija vizjoni pożittiva, mument fejn kulhadd jingħaqad wara l-bandiera. Jekk dawk li jfasslu l-politiki għandhom dubji, hafna minnhom mhumiex jiġu espressi.

Caroline ċertament għandha dubji. Tibza' li l-pakkett kollu dwar is-sovranià tal-AI jassumi li, fi żmien sitt snin, l-Ewropa se jkun għad għandha settur tal-AI pijuniera li jisthoqqlu protezzjoni. X'jiġri jekk ma jkollhiex?

Tikkomponi memo li jqajjem proprju dan il-punt, fejn titlob miżuri li johlqu influwenza strateġika – pjan ta' kontinġenza f'każ li ċ-ċampjin Ewropew tal-AI Helios ma jirnexxilux inaqas id-distakk, jew li l-Gigafabbriki ma jilhqax il-miri tagħhom, jew li l-politika "Ixtri Ewropew" tħalli lis-servizzi pubbliċi b'għodod inferjuri għal dawk Amerikani. Id-direttur tagħha jaqra n-nota b'attenzjoni. Jgħidilha li hija kontribuzzjoni siewja u maħsuba sew. Iwiegħed li jgħaddiha 'l fuq fil-katina.

Christian: 2032? 100% sovranià?

Christian: x'inhum l-pjan b'?

Caroline: M'hemmx wiegħed.

Christian: ovvjament li m'hemmx

Fil-privat, il-Kanċillier Ġermaniż u l-President Françiż jgħidu lil xulxin li għamlu dak li kien possibbli. Anke huma ma jistghux jegħlbu tant realtaziet politiċi f'nifs wiehed. Is-sistema ma kinitx tiflaħ għal aktar.

Ġunju 2027 – Il-ħin qed jispicċa

Fis-sajf ta' wara, il-laboratorju Ċiniż Zimo jirrilaxxa l-weights ta' mudell tal-AI tajjeb daqs Mythos. Il-kapaċitajiet offensivi ċibernetiċi li Anthropic kienet żammet protetti wara Project Glasswing issa huma disponibbli għal kulhadd. U mhux kulhadd għandu intenzjonijiet tajbin.

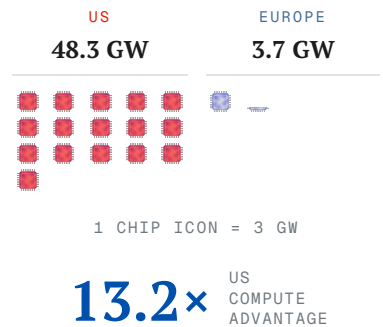
Il-kapaċitajiet il-ġodda jippermettu lill-hackers jifthu software kummerċjali antik u vulnerabbli bl-istess tip ta' faċilità li serrieq isib biex jaqta' karta. L-universitajiet Ewropej, l-isptarijiet, il-gvernijiet reġjonali — kull istituzzjoni li ma investietx f'difiza ċibernetika ta' livell li tiflaħ għal Mythos — issib ruhha msakkra barra mis-sistemi tagħha stess. Fuq l-iskrins jitfaċċaw indirizzi ta' wallets tal-kripto. L-unika għażla li tibqgħalhom hija li jhallsu.

Huma biss dawk li jużaw l-AI għad-difiza ċibernetika li għandhom ċans. Dan iqajjem rabja kbira lejn il-laboratorji tal-AI: l-ewwel helsu l-marda u issa qed ibighu l-kura! U bi prezz għoli.

L-Ewropa qed titgħallem il-konsegwenzi tal-politika tagħha tas-sovranità bl-aktar mod dirett possibbli. Ir-Regolament dwar is-Sovranità Diġitali għadu kif gie approvat u diversi Stati Membri diġà kienu bdew jadattaw il-politiki tal-akkwist tagħhom minn qabel. Il-kumpanija ewlenija Amerikana Atlas tinsab snin quddiem Helios fid-difiza ċibernetika. L-aġenziji li haddnu l-aktar il-politika "Ixtri Ewropew" issa huma dawk li qed iħallsu l-fidwa biex jerġghu jiksbu aċċess.

Dawk li żammew kuntratt Amerikan bħala garanzija qed imorru ahjar. Izda anke huma qed jużaw difiżi tat-tieni klassi. Wara l-Ordni Eżekuttiva, il-gvern Amerikan informalment japprova kull mudell pijunier ġdid. L-aqwa mudelli ċibernetiċi Amerikani jaslu l-Ewropa bejn xahrejn u sitt xhur wara r-rilaxx domestiku tagħhom. Uffiċjalment, dan isir għal raġunijiet ta' sigurtà u sorveljanza. Mhux uffiċjalment, Washington skopriet vantaġġ strateġiku li m'għandha l-ebda intenzjoni li titilfu.

Caroline tqatta' l-biċċa l-kbira ta' Ġunju fuq telefonati mal-gvernijiet nazzjonali. Il-konversazzjonijiet huma qosra u xejn pjaċevoli.

Christian: brussell kif qed tkampa mal-mewġa ta' ransomware?

Caroline: Hażin. Il-politiki tas-sovranità qed iweġġghu.

Christian: x'ironija

Caroline: Mhix tad-dahq.

Christian: skużani. għandek raġun

Hekk kif is-sitwazzjoni fl-Ewropa ssir insostenibbli, kemm l-Istati Uniti kif ukoll iċ-Ċina jhabbru restrizzjonijiet stretti fuq il-pubblikazzjoni open-source ta' mudelli pijunieri tal-AI. Washington issemmi s-sigurtà nazzjonali u tindika l-aċċellerazzjoni fir-riċerka u l-iżvilupp tal-avversarji u l-proliferazzjoni ta' kapacià ċibernetika awtonoma. Beijing titkellem dwar stabbiltà soċjali u ordni. Għall-ewwel darba fi żmien twil, iż-żewġ gvernijiet jaslu għall-istess konkluzjoni: il-weights tal-mudelli pijunieri saru perikolużi wisq biex jingħataw liberament lil kulhadd.

Meta tohrog mill-uffiċċju filgħaxija dakinhar tat-thabbira mill-Gvern Ċiniż, Caroline tinnotta burdata pożittiva madwarha. Il-Pakkett Ewropew għas-Sovranità Teknologika kien fahħar l-open source bħala kontrobilanċ kontra d-dominanza Amerikana fl-AI. U madankollu, il-kollegi tagħha dehru rashom mistrieħa. Il-mewġa ta' ransomware se tonqos. Il-kapaċitajiet offensivi ċibernetiċi se jieqfu javvanzaw. Id-difiża se tlahhaq. Il-krizi, jaqblu hafna minnhom, għet ikkontrollata.

Ftit li xejn fadal nies li jaħsbu dwar xi tfisser din il-projbizzjoni tal-open source għad-dipendenzi Ewropej li qed jikbru dejjem aktar.

Jannar 2028 – Rendikont tas-sitwazzjoni

Sittax-il xahar wara Strazburgu, Caroline giet promossa u trasferita għal tim differenti.

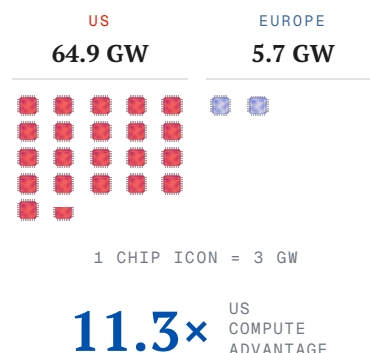
Il-progress fl-AI qed jinkiseb saħansitra aktar malajr milli kien fl-2026, eżatt kif kienu bassru l-kapijiet tal-kumpaniji tat-teknoloġija. L-agenti tal-AI issa joperaw spreadsheets, jiddisinjaw software u jhaddmu għodod finanzjarji. Mudell wiehed jiġġenera stampa; iehor jiftaħ Photoshop u jgħaddi minn ħamsin iterazzjoni differenti sakemm il-kompożizzjoni tkun perfetta. Caroline tattendi dimostrazzjoni fejn agent tal-AI jinnaviga software korporattiv darbtejn aktar malajr minn bniedem, mingħajr ma jaġmel żball wiehed. Thossha skomda tara dan iseħħ quddiem għajnejha.

Il-laboratorji Amerikani ewlenin jinsabu fit-triq biex jawtomatizzaw ir-riċerka tal-AI nnifisha. Atlas saret kumpanija pubblika. Il-kapitalizzazzjoni tagħha fis-suq laħqet erba' triljun ewro, u sa dan il-punt kulhadd jaqbel li l-AI hija l-ikbar rivoluzzjoni teknoloġika tal-lum.

It-tellieqa wkoll naqset fin-numru ta' partecipanti — konsegwenza tar-rekwiziti kapitali dejjem akbar u tal-effett ta' awtoacċellerazzjoni fir-riċerka tal-AI. Il-kumpaniji Amerikani tal-AI li jinsabu fir-raba' u l-ħames post waqgħu aktar lura. Wahda qed tikkunsidra li tgħaqqad ir-riċerka pijuniera tagħha mal-laboratorju ewlieni; oħra holqot servizz tal-cloud parallel u qed tipprova timmanifattura ċ-ċipep tal-AI.

Helios, fuq il-mewġa tas-sovranià teknoloġika Ewropea, b'mod impressjonanti rnexxielha żżomm id-distakk ta' madwar sena u nofs wara l-pijunieri Amerikani. Ġabret biljuni mingħand investituri Ewropej ġodda u rnexxielha żżomm ħafna mit-talent milli jitlaq.

Id-distakk relattiv ma nbidilx. F'dan is-sens, hija tip ta' rebħa. Izda d-distakk assolut huwa storja differenti. Fl-2023, sena u nofs kienet tfisser ġenerazzjoni waħda. Issa, bil-progress fil-kapaċitajiet dejjem aktar mgħaġġel u ċ-ċikli ta' iterazzjoni dejjem iqsar, tfisser ħafna ġenerazzjonijiet. U s-sistemi tal-AI m'għadhomx sempliċement chatbots. Qed imexxu programmi ta' skoperta ta' mediċini, jawtomatizzaw il-matematika u s-sigurtà ċibernetika, u jwettqu ammonti sostanzjali tax-xogħol ta' ħafna professjonisti.

Habib antik ta' Caroline, inginier tas-software f'bank Franciż għall-konsumatur, jgħidilha fuq tazza nbid li min ihaddmu għandu politika ta' AI sovrana. Għandu permess juża Atlas sa ċertu punt. Izda ma jista' jtella' xejn sostanzjali — lanqas l-ismijiet tal-kolonna ta' dataset. Jista' juża Helios, izda huwa inferjuri. Allura, fil-prattika, juża Atlas fuq il-laptop personali tiegħu mbagħad jikkopja l-fajls.

L-istess xejra tirrepeti ruhha fil-biċċa l-kbira tal-kumpaniji Ewropej l-kbar. Kulhadd jaf li dan qed jiġri imma hadd ma jittellem dwaru.

U madankollu, xi politici fi Brussell għadhom ottimisti.

L-Inizjattiva għall-AI Avanzata għaddejja b'ritmu liema bħalu. Franza u l-Germanja investew kapital politiku konsiderevoli fil-proġett. Iddeċidew li joffru pagi kompetittivi u rnexxielhom jattiraw talent serju, inkluzi nies b'esperjenza f'laboratorji Amerikani. Waħda mill-imħatri tal-Inizjattiva fir-riċerka — mudelli tad-dinja li jistgħu jintużaw biex jitharrġu r-robots — qed jipproduci xogħol promettenti li qed jiġbed attenzjoni internazzjonali.

Il-baġit tal-UE għall-2028 fetaħ ukoll l-aċċess għal fondi sostanzjali għall-AI fix-xjenza: il-medicina, il-materjali, energija nadifa — oqsma fejn l-Ewropa realistikament għadha tista' tirbah. Wara bidu diffiċli, il-programmi pilota għall-adozzjoni tal-AI qed irendu riżultati pożittivi. It-tobba huma aktar produttivi. L-għalliema qed jirrapportaw riżultati aħjar għall-istudenti tagħhom.

Lanqas il-previzjonijiet katastrofici dwar l-impjiegi ma sehhew. Anke f'setturi b'adozzjoni għolja, l-AI ma naqqsitx b'mod sinifikanti l-impjiegi. Minflok, il-haddiema li jafu jikkoordinaw sistemi tal-AI — konsulenti, avukati, inginiera tas-software, analisti u disinjaturi — qed jaraw kemm il-produzzjoni tagħhom kif ukoll il-pagi tagħhom jiżdiedu. Il-ġudizzju, ir-relazzjonijiet mal-klijenti u r-responsabbiltà saru aktar importanti hekk kif l-AI tiehu f'idejha x-xogħol repetittiv.

Prim Ministru Ewropew jammetti f'intervista li l-Ewropa bdiet tard, izda jinsisti li issa qed tlaħhaq u li l-AI Ewropea qed tagħti spinta lil splużjoni ġdida fil-produttività. Caroline tibgħat l-intervista lil Christian meta tasal id-dar.

Caroline: Forsi l-kap tiegħi mhux daqshekk żgħir wara kollox.

Christian: Ħudu gost bl-isplużjoni fil-produttività

Christian: hija indikatur li waqajtu lura

Mejju 2028 – Il-kriżi tal-qawwa komputazzjonali

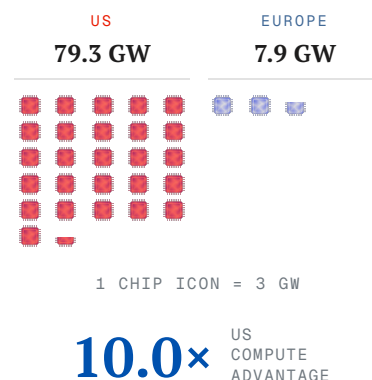
Id-dinja kollha issa qed tibki għal aktar qawwa komputazzjonali.

Instabu soluzzjonijiet għal kull kongestjoni preċedenti fil-katina tal-provvista taċ-ċipep tal-AI. Meta l-fabbriki taċ-ċipep kienu skarsi, TSMC u Samsung bnew aktar. Meta l-grids tal-elettriku Amerikani ma setgħux ilahhqu ma' ċentri tad-data godda, il-laboratorji xtraw ġeneraturi tal-gass mobbli u pproduċew l-enerġija huma stess fuq il-post. Meta l-memorja ta' bandwidth għolja saret skarsa, ġiet devjata l-kapaċità mill-prodotti għall-konsumatur, bl-effett li l-prezzijiet tal-ismartphones żdiedu drastikament, iżda dik kienet problema ta' haddiehor. Imma din il-kongestjoni differenti.

ASML, il-ġgant Netherlandiż tas-semikondutturi, hija l-unika kumpanija fid-dinja li tista' timmanifattura l-magni EUV li TSMC tuża biex tipproduċi ċ-ċipep tal-AI. Il-produzzjoni żdiedet minn sittin għal hamsa u tmenin magna fis-sena – titjib ta' veru, iżda mhux biżżejjed fid-dawl tad-domanda li qed tisplodi. ASML tiddependi fuq aktar minn 5,000 fornitur. Jekk wiehed minnhom ma jilhaqx il-miri tiegħu, il-katina kollha tonqos fir-ritmu. L-ingerija tant hija kumplessa li biex ittejjeb komponent wiehed biss minn mitt elf parti ta' magna waħda, tehtieg PhD u snin ta' esperjenza speċjalizzata. Nies bħal dawn ma jistgħux jinholqu mix-xejn.

Washington ma thobbx il-fatt li ASML għadha tesporta xi magni qodma tal-litografija immersiva — magħrufa fis-settur bħala “DUVi” — lil xi kumpaniji Ċinizi, li jużawhom biex jipproduċu ċ-ċipep tal-AI taċ-Ċina kemxejn inqas avvanzati.

Wara perjodu qasir fejn qablu dwar l-open source, ir-relazzjonijiet bejn l-Istati Uniti u ċ-Ċina reġgħu ddeterjoraw fl-aħħar sena. Washington tibza' li ċ-Ċina eventwalment taqbiżha fil-produzzjoni ladarba tlesti l-industrija domestika tas-semikondutturi tagħha. Iċ-Ċina qiegħda żżid ammonti immensi ta' enerġija b'ritmu impressjonanti, filwaqt li l-produzzjoni Amerikana tal-elettriku staġnat f'kuntrast. Jekk l-AI ssir tellieqa dwar min jibni l-aktar ċentri tad-data, iċ-Ċina se tirbah fit-tul. Beijing, min-naha tagħha, tinkwieta li Washington se tikseb vantaġġ militari fl-AI li ċ-Ċina ma tkunx tista' tirkupra mqabbla miegħu qabel ma ċ-Ċina timmatura l-ekosistema tas-semikondutturi tagħha. Jekk jiġri dan, l-Istati Uniti tkun tista' tuża l-vantaġġ tagħha fl-AI biex tikseb konċessjonijiet ġeopolitiċi.

Dawk imħassba f'Beijing ma jserrhux rashom meta xi CEOs tal-kumpaniji tal-AI Amerikani jikkellmu apertament dwar li jużaw l-AI militari biex “jiddemokratizzaw” reġimi awtokratiċi.

Washington bdiet tifhem li fadlilha perjodu qasir ta' opportunità. Il-vantaġġ tagħha fl-AI huwa fil-biċċa l-kbira riżultat ta' kontrolli intelligenti tal-esportazzjoni introdotti snin ilu fuq magni EUV Netherlandiżi u ċipep Amerikani tal-AI. Issa tiddeċiedi li tmur pass oltre. Tagħmel pressjoni kbira fuq The Hague biex twaqqaf kompletament l-esportazzjonijiet li fadal ta' ASML u l-manutenzjoni tal-magni DUVi. Din hija eskalazzjoni kbira billi ċ-Ċina tuża dawn il-magni wkoll biex tipproduċi ċipep għal prodotti ta' kuljum bħall-ismartphones u l-laptops.

In-Netherlands jirreżistu u jfittxu l-appoġġ tal-Istati Membri l-oħra tal-UE. Jifhmu r-raġunament Amerikan iżda ma jridux jiġu kkontrollati minn Washington, wisq inqas jiġu mkaxkra f'kunflitt bejn potenzi kbar minn amministrazzjoni li qattgħet sentejn tibbulja lill-Ewropa.

Il-Kummissjoni Ewropea tappoġġjahom, iżda diversi Stati Membri jibzghu mir-ritaljazżjoni Amerikana jekk l-Ewropa tkompli tesporta l-magni. Il-pożizzjoni Ewropea tifframmenta ruhha qabel ma tiffirma sew.

L-Olandiżi, frustrati, jippruvaw jikkoordinaw rispons mal-Ġappun u l-Korea t'Isfel, żewġ pajjiżi li jokkupaw pożizzjonijiet importanti fil-katina tal-provvista tal-hardware u li wkoll qed jiffaċċjaw pressjoni Amerikana. Iżda ż-żewġ kapitali għadhom jiddependu ħafna fuq il-protezzjoni militari Amerikana. Barra minn hekk, żaruhom reċentement uffiċjali Amerikani għolja. Ir-risposta tkun waħda edukata iżda negattiva.

Meta n-Netherlands iżommu sodi, Washington theddidhom. Tista' tinvoka l-Foreign Direct Product Rule, regola li tippermetti lil Washington teżercita ġurisdiżżjoni fuq kwalunkwe prodott fid-dinja jekk ikun gie prodott bl-użu ta' teknoloġija jew software Amerikani. L-istess strument li ntuża kontra Huawei fl-2020. Il-magni ta' ASML jaqgħu taħt din ir-regola għal bosta raġunijiet. Jekk il-kumpanija tkompli tbigh magni DUVi liċ-Ċina, tkun qed tikser il-liġi Amerikana. Jistgħu jiġu imposti pieni devastanti – iċ-ċaħda tal-privileġġi tal-esportazzjoni, multi ċivili, u, fit-teorija, responsabbiltà kriminali għal eżekuttivi individwali. ASML taf li dawn il-miżuri jagħmlu ħsara wkoll lill-Istati Uniti, li jiddependu fuq il-magni tagħha. Iżda ma tistax tirriskja li ssejjah il-bluff ta' Washington. L-Olandiżi jċedu.

Fi Brussell, Caroline taqra l-ahbarijiet bejn laqgħa u oħra. Tahseb fil-memo tagħha tal-2026 dwar il-htieġa li tinbena influwenza strategika. Tahseb fil-wiċċ dħuli tad-direttur tagħha meta qalilha li kienet kontribuzzjoni mahsuba sew.

Christian: din twissija

Christian: għidli li qed jarawha hekk

Caroline: Il-kollegi diretti tiegħi hekk qed jagħmlu.

Caroline: Ohrajn qed isejhulu ostaklu temporanju.

Christian: ok

Christian: noted

Caroline: Tipo, nifhem għaliex għamlitha l-Amerika.

Caroline: Imma lanqas biss irnexxielna ninnegożjaw xi haġa lura.

Christian: sitwazzjoni tassew iffakkjata

Awwissu 2028 – Inevitabbiltà

Il-mudelli tal-AI m'għadhomx jaħsbu bl-Ingliż.

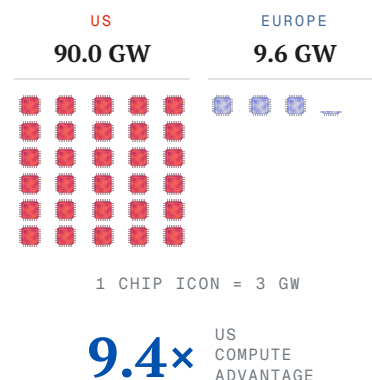
Minflok ma jiktbu l-ħsibijiet tagħhom fuq scratchpad digitali – is-sistema li ilha tintuża mill-bidu tal-2025 u li l-bnedmin jistgħu jaqraw – is-sistemi l-godda jgħaddu minn listi twal ta' numri, imsejha vettori ta' dimensjonijiet għoljin, li hadd, lanqas mudelli oħra tal-AI, ma jista' jinterpretahom sew. Mehlusa mill-htieġa li jittraduċu l-ħsibijiet kumplessi tagħhom għall-Ingliż, dawn is-sistemi jaħsbu aktar malajr u b'mod aktar profund. Dan iwassal għal qabza rapida fl-intelliġenza u fil-kapaċitajiet tagħhom.

Ir-riċerkaturi tas-sigurtà li qed isegwu dawn l-iżviluppi huma allarmati – ħafna mill-istrategiji tagħhom biex jikkontrollaw il-mudelli kienu jiddependu direttament fuq id-disponibbiltà ta' dawn is-scratchpads. Kif se nkunu nafu jekk il-mudelli humiex qed isegwu l-għanijiet tagħhom stess fil-moħbi? Dawk li jimmonitorjaw l-użu ħazin kif se jidentifikaw imġiba inkwetanti jekk ma jistgħux jaqraw ir-raġunament? Fi Brussell, l-esperti jridu li l-Uffiċċju Ewropew għall-Intelliġenza Artifiċjali jobbliga lill-iżviluppaturi jerġgħu lura għal sistemi bbażati fuq scratchpads, jew inkella jipprezentaw evidenza oħra li jifhmu x'inhu jiġri taħt il-wiċċ. Izda l-Uffiċċju għall-Intelliġenza Artifiċjali diġà qiegħed imexxi proċeduri li jsaħħnu l-irjus kontra żewġ iżviluppaturi Amerikani. Ir-relazzjoni transatlantika ma tiflaħx għal aktar tensjonijiet.

Għall-biċċa l-kbira tan-nies, l-effetti aktar immedjati huma dawk relatati mal-kapaċitajiet. Mudelli li qabel ma setgħux itemmu b'mod affidabbli proġetti ta' riċerka li jdumu diversi jiem issa jistgħu jagħmlu dan. Fl-Amerika, l-impjegaturi li kienu żammew lura milli jnaqqsu l-impjiegi issa jiehdu d-deċiżjoni finali. Ir-reklutaġġ għal pozzizzjonijiet ta' livell bażiku jkompli jistaġna. Il-qgħad qed jaċċellera.

L-Ewropa tesperjenza inqas pressjoni fuq is-suq tax-xogħol, izda wkoll inqas tkabbir: l-ekonomija tagħha qed tikber b'1.6% filwaqt li dik tal-Istati Uniti qed tirreġistra 3.8%. Id-distakk huwa inkontestabbli u huwa attribwit b'mod mifruq għad-differenzi fil-kapaċità li jinqabad il-valur ekonomiku tal-AI. L-Ewropa għandha aċċess għal kważi l-istess mudelli, izda ma tistax tiġġenera l-istess qligħ ekonomiku. Hemm tliet raġunijiet.

L-ewwel waħda hija s-sjieda. Il-kumpaniji tal-AI u l-fornituri tal-infrastruttura li d-dhul tagħhom qed jisplodi huma kollha bbażati fl-Istati Uniti. Jeżistu startups Ewropej imwiela fl-era tal-AI, izda huwa l-kapital

ta' riskju Amerikan li jagħmel possibbli r-rawnds ta' espansjoni, u dawk li qed jikbru malajr qegħdin dejjem aktar jimxu 'l barra mill-Ewropa.

It-tieni raġuni hija l-adozzjoni. Minkejja l-programmi pilota Ewropej, il-kumpaniji Amerikani mxew b'mod aktar aggressiv biex jintegraw l-AI pijuniera fil-proċessi tax-xogħol tagħhom. Xi kumpaniji Ewropej huma limitati minn regoli frammentati, oħrajn minn kultura maniġerjali li tevita r-riskju, jew minn politiki interni li jobbligawhom jużaw alternattivi lokali inferjuri. Kumpanija legali f'Milan li darba kienet titlob tariffi premium għall-għarfien tagħha tad-dritt kummerċjali Taljan issa qed tikkompeti ma' kumpanija Amerikana li l-AI tagħha timmaniġġja fl-istess hin il-gurisidizzjonijiet Taljani, Franciżi u Ġermaniżi, aktar malajr u b'rati orħos. L-avukati tal-kumpanija Taljana għadhom ipprojbiti milli jużaw mudelli pijunieri. L-istess xejra qed tirrepeti ruhha fil-konsulenza, fis-software, fil-marketing u fil-finanzi.

It-tielet raġuni hija x'jiġri lill-kumpaniji li fil-fatt jadottaw l-AI. Hafna kumpaniji Amerikani ta' daqs medju jirristrutturaw ruhhom madwar l-AI fi ftit xhur – strutturi organizzattivi aktar ċatti, timijiet iżgħar, ċikli aktar mgħaġġla – filwaqt li l-kumpaniji Ewropej hafna drabi jiehdu snin. Il-kunsilli tal-haddiema jdewmu l-adozzjoni estensiva ta' għodod b'saħħithom tal-AI; il-protezzjonijiet tal-haddiema jagħmluha diffiċli biex jitkeċċew persuni li l-impjeg jista' jiġi awtomatizzat u li xogħolhom ikun meħtieġ f'partijiet oħra tas-suq tax-xogħol fejn hemm nuqqas ta' haddiema. Filwaqt li xi haddiema saru ferm aktar produttivi bl-għajnuna tal-AI, numru żgħir izda dejjem jikber ta' haddiema Ewropej taparsi qegħdin jaħdmu u fil-verità ma jagħmlu xejn: jidhlu fis-sistema, jattendu l-laqgħat, imma l-bqija jhallu lill-aġenti jagħmlu l-parti l-kbira tax-xogħol fi frazzjoni tal-hin. Dan għandu l-vantaġġi tiegħu: aktar hin mal-familja, ikliet twal u mixxiet waranofsinar. In-naħa l-oħra tal-munita hija li l-kumpaniji qed iħallsu kemm għall-AI kif ukoll għal haddiema bnedmin li mhumex produttivi, u l-kapital li suppost jiffinanzja t-tkabbir jibqa' maqbud biex tinzamm il-forza tax-xogħol eżistenti.

Dan qed jiġri fi żmien meta l-ekonomija Ewropea diġà qed tiffaċċja diffikultajiet – l-industriji ewlenin tal-manifattura tagħha qiegħda dejjem aktar timxi lejn pajjiżi barra mill-kontinent. Fost l-aktar milquta hemm il-manifatturi tal-karozzi li xi darba kienu l-għira tad-dinja. Wara li waqgħu lura fil-moda tal-vetturi elettrici, issa qed jiffaċċjaw pressjoni enormi minn karozzi Ċiniżi orħos u aħjar, u miljuni ta' haddiema spiċċaw b'futur incert.

U issa anke l-bazi ghat-taxxa Ewropea qed tibda tiddghajjef. Il-flus li darba kienu jmorru għand il-haddiema qed imorru dejjem aktar għand il-kumpaniji Amerikani u l-investituri tagħhom, hafna drabi wara li jgħaddu minn ġurisdizzjonijiet fejn ftit li xejn tithallas taxxa, fejn l-awtoritajiet fiskali Ewropej ma jistgħux jilhqhom. Fl-istess hin, l-applikazzjonijiet għall-benefiċċji tal-qgħad qed jiżdiedu madwar il-kontinent kollu – mhux b'mod drammatiku, iżda miċ-ċifri Amerikani nistgħu naraw fejn sejr in-affarijiet. U l-isplużjoni tal-AI qed tgholli r-rati tal-imghax madwar id-dinja, u ggiegħel pajjiżi bħal Franza jonfqu parti dejjem akbar mill-baġit annwali tagħhom biex iħallsu d-dejn pubbliku.

Caroline: Nahseb li fl-aħhar qed nifhmek.

Caroline: L-unika kura vera għaċ-ċirku vizzjuż li spiċċat fih l-Ewropa hija t-tkabbir ekonomiku.

Caroline: Imma t-tkabbir qed isehh l-Amerika.

Christian: eżatt

Caroline: Għadni kif iltqajt ma' habiba antika mill-iskola.

Caroline: Tahdem tliet sigħat kuljum.

Caroline: Il-bqija tax-xogħol thalli lill-aġenti tagħha jagħmluh.

Caroline: Apparentement bdiet tehda fil-ġnien minflok.

Christian: hekk sew hux.

Novembru 2028 – Vox populi

Waslet l-elezzjoni presidenzjali Amerikana. Id-dinja kollha, bhas-soltu, izzomm nifisha.

L-AI ddominat il-kampanja, izda mhux bil-mod kif forsi ttamat l-industrija. Sa dan il-punt, hafna Amerikani ma jridux ikollhom wisq x'jaqsmu mal-AI. Il-gruppi ambjentali huma mhassba dwar il-konsum tal-enerġija miċ-ċentri tad-data; il-unions huma mhassba dwar l-impjiegi. L-ġhalliema ma jridux jaraw l-AI fil-klassi; l-avukati ma jriduhx fl-awli tal-qorti.

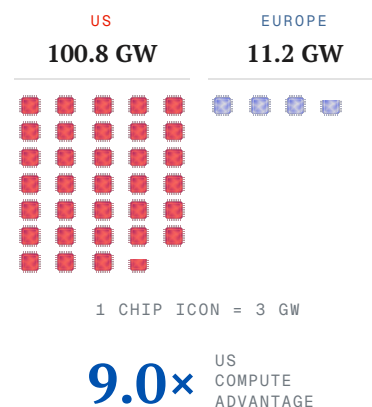
Matul il-primaries, il-populisti kemm fuq ix-xellug kif ukoll fuq il-lemin ikkampanjaw fuq pjattaformi b'pożizzjonijiet qawwija kontra l-AI. Talbu moratorji fuq iċ-ċentri tad-data, protezzjonijiet għall-ħaddiema, projbizzjonijiet tal-AI fl-edukazzjoni u restrizzjonijiet skont l-età. L-elezzjoni ġenerali pproduċiet kandidati aktar ċentristi – b'rabtiet qawwija mal-industrija li għenet tiffinanzja l-kampanji presidenzjali – izda s-sentiment ma sparixxiex. In-nies huma rrabjati.

L-oppożizzjoni għall-AI hija mifruxa mal-ispettru politiku kollu, izda ma tgħaqqadx lin-nies. Il-qasmiet soċjali kibr, mhux biss bejn id-Demokratiċi u r-Repubblikani izda wkoll bejn l-eliti li jużaw l-AI u l-klassi medja li tqisha tal-biza', deumanizzanti jew immorali, u li qed tara l-inugwaljanza tikber quddiem għajnejha. Dejjem aktar nies qed jinzlu fit-toroq. Kien hemm tentattivi ta' assassinazzjoni fuq diversi CEOs ta' kumpaniji teknoloġiċi. Riċentement ingħata n-nar ċentru tad-data. Izda l-gvern Amerikan ma jistax irazzan l-AI; il-President il-ġdid, bħal ta' qablu, huwa konvint li l-Istati Uniti trid tirbah it-tellieqa tal-AI kontra ċ-Ċina, inkella tiffaċċja theddid inaċċettabbli għas-sigurtà nazzjonali. Allura minflok ma jaqti lill-pubbliku dak li jrid, jintroduċi xi soluzzjonijiet temporanji biex jipprova jikkalma s-sitwazzjoni.

Is-sentiment kontra l-AI qed jinfirex ukoll fl-Ewropa. In-nies huma rrabjati mal-kumpaniji teknoloġiċi Amerikani u jridu li l-gvernijiet jieħdu azzjoni. Jitolbu sistemi aktar b'saħħithom ta' protezzjoni soċjali, mingħajr ma jirrealizzaw li l-Ewropa bilkemm tiflaħ tiffinanzja dawk li digà għandha.

Sadanittant, il-kumpaniji Ewropej tal-AI qed jaqgħu aktar lura.

Id-distakk bejn Helios u Atlas kompla jikber, minkejja l-investimenti pubbliċi, is-sussidji għall-qawwa komputazzjonali u l-kuntratti preferenzjali tal-akkwist. Il-laboratorji Amerikani, bis-saħħa ta' armati shaħ

ta' agenti interni tal-AI li jiktbu l-parti l-kbira tal-kowd tagħhom stess, qed jagħmlu progress algoritmiku b'ritmu aktar minn darbtejn aktar mgħaġġel milli kienu jilhqu biss bil-bnedmin. Ir-restrizzjonijiet fuq il-qawwa komputazzjonali huma l-unika haġa li qed ižżomm lura progress saħansitra aktar mgħaġġel, u Atlas għandha aktar qawwa komputazzjonali milli qatt kellha kwalunkwe organizzazzjoni fl-istorja. Il-multiplikatur tar-riċerka ta' Helios, bi frazzjoni tal-qawwa komputazzjonali u mingħajr aċċess għall-aqwa mudelli Amerikani għall-użu intern, bilkemm qed jagħmel differenza. Kull xahar, id-distakk jikber.

L-isforzi pubbliċi qed jipproduċu beni pubbliċi, iżda mhumiex qed isahħu b'mod sinifikanti s-sovranià Ewropea. L-Inizjattiva għall-AI Avanzata għamlet progress impressjonanti fl-aġenda tagħha favur l-interpretabilità, li qed tgħin l-affidabbiltà tal-AI globalment, iżda l-programm tagħha tal-mudelli tad-dinja effettivament gie approprjat. Hekk kif ir-riżultati bdew jitjiebu, Atlas innotat il-progress tal-Inizjattiva u malajr holqot tim rivali u rnexxielha tiehu erbgha mill-aqwa riċerkaturi tal-Inizjattiva għall-AI Avanzata bil-wegħda ta' baġits astronomici għall-qawwa komputazzjonali. Ir-riċerkaturi xtaqu jibqgħu, skont kif qalu lill-kollegi tagħhom huma u herġin; kienu jemmnu fil-proġett Ewropew u riedu jghinu. Izda f'ċertu punt, il-fidi waħedha ma tibqax biżżejjed.

Il-pubbliku jista' jara li l-istrategija grandjuża Ewropea għall-AI qed tfalli. L-investimenti ma hallewx lil ċampjins bħal Helios jirkupraw fit-tellieqa. L-azzjonijiet regolatorji taht id-DSA ma holqux kundizzjonijiet aktar ekwi; l-aktar effett vizibbli tagħhom huwa li jirritaw lill-Amerikani u jkomplu jaggravaw ir-relazzjonijiet bejn l-UE u l-Istati Uniti.

Izda l-Ewropa investiet kapital politiku enormi – u kapital finanzjarju wkoll – f'dan il-proġett, u li tammetti li falliet ikun ifisser li tammetti li qattgħet sentejn u għexieren ta' biljuni ta' ewro fuq triq li ma tagħti għal imkien. Għalhekk, komplet tirsisti saħansitra aktar.

Il-Kummissjoni Ewropea thabbar Fond Ewropew ġdid għall-Intelliġenza Artifiċjali Sovrana ta' €20 biljun, iffukat fuq il-fotonika, l-edge AI u paradigmi oħra tal-“mewġa li jmiss”. Huwa ċar li dan huwa tentattiv riskjuż hafna; qed tipprova ssib minjiera ġdida. L-istess istituzzjonijiet li ma rnexxilhomx isarrfu l-flus f'kapacità pijuniera issa qed jintalbu jerggħu jippruvaw, b'mira aktar diffiċli u inqas hin. Kif jgħid MEP Pollakk lil Caroline waqt riceviment, dan huwa l-ewwel każ magħruf fejn xi hadd għolla l-imħatra tiegħu mingħajr ma kellu mqar karta waħda f'idu.

Jibdew jidhru x-xquq. Fil-Ġermanja, partit populistu li kkampanja fuq pjattaforma espliċitament kontra l-AI – *Itfu l-magni, salvaw l-impjiegi Ġermanizi* – huwa l-aktar partit appoġġjat skont l-istħarriġ għall-elezzjoni federali li jmiss. Fl-Italja, fejn il-gvernijiet Ewropej lihom in-norma għal nofs deċennju, il-partiti populistu qed jikkampanjaw b'mod apert favur referendum dwar is-shubija fl-UE.

F'Parigi, il-paċenzja spicċat. L-Élysée m'għadux jemmen li l-pjan tal-UE se jkollu l-frott fil-perjodu ta' żmien meħtieġ. Helios, l-uniku attur Ewropew sinifikanti li għad fadal fil-qasam tal-LLMs, jista' jkun f'tit xhur biss 'il bogħod milli jitlef il-kompetizzjoni għal dejjem. Wara negozjati intensivi, Franza tħabbar investiment statali ta' €15-il biljun f'Helios bi skambju għal sehem ta' 17%, sigġu fuq il-bord u dritt ta' veto fuq rawnds futuri ta' finanzjament.

Christian: franza għadha kemm xtrat katavru

Caroline: Mhux sew tghid hekk.

Caroline: Dawn in-nies almenu qed jippruvaw jagħmlu xi haġa.

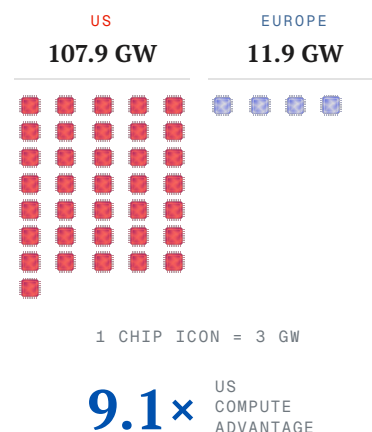
Christian: dan ma jbidilx il-fatti.

Jannar 2029 – Il-holma ta' ekonomija tar-robots

L-istrategija tal-AI taċ-Ċina mhix differenti minn dik tal-UE, hlief f'aspett wiehed kruċjali: tidher li qiegħda taħdem. Bħal Brussell, Beijing qiegħda tappoġġja l-aktar kumpaniji promettenti tagħha, tipprotegi l-industrija b'sussidji u mandati ta' akkwist, u tinsisti fuq adozzjoni rapida. Imma hija ehfef għal stat centralizzat u awtoritarju li jisforza l-aġenda tiegħu milli hija għal seba' u għoxrin Stat Membru li mhux dejjem jaqblu f'demokrazija liberali. Meta l-qawwa komputazzjonali taċ-Ċina kienet frammentata bejn laboratorji differenti, il-Partit Komunista Ċinìz sempliċement ordna lil dawk il-laboratorji biex jgħaqqdu r-rizorsi tagħhom; il-Kummissjoni Ewropea m'għandhiex setgħat bħal dawn. Il-ġabra tat-talent taċ-Ċina hija aktar profonda u għandha aċċess għal enerġija rhisa u abbondanti. Il-laboratorji pijunieri Ċinìzi qed jirnexxilhom ma jaqghux lura iżjed minn sena meta mqabbla mal-Amerika.

Fatt importanti hu li ċ-Ċina ma temminx li l-istrategija tagħha tiddependi fuq li tkun fuq quddiem nett tal-akbar avvanzi fl-AI konjittiva. Il-gvern dejjem ried li l-AI l-ewwel u qabel kollox issaħħaħ l-ekonomija fiżika, u għandu vantaġġ enormi fil-manifattura tar-robotika. Sussidji massivi mill-Istat imbutta l-produzzjoni annwali tar-robots umanojdi għal iżjed minn miljun robot fis-sena; robot tad-dar issa jista' jinxtara għal €10,000. F'bliet bħal Shenzhen, hija haġa normali li tara robots umanojdi jnaddfu t-toroq, jew il-pakketti mwasslin fid-djar minn robots b'erba' saqajn. Beijing qed tafda li għandha bżonn biss li tibqa' qrib wara Silicon Valley fl-AI biex il-vantaġġ industrijali tagħha jibda jhalli l-frott hekk kif ifeġġu aktar kapacitajiet relatati mar-robotika.

L-imħatra għadha tidher vijabbli, u fl-Amerika, l-inkwiet jikber. Il-politiċi Amerikani bdew jirreferu għat-tellieqa tal-AI maċ-Ċina bħala t-Tieni Gwerra Bierda. It-tensjonijiet komplew jikbru mindu l-Istati Uniti ġieghlet lil ASML twaqqaf l-esportazzjonijiet lejn iċ-Ċina, u kemm Beijing kif ukoll Washington saħħew is-sigurtà madwar l-iżvilupp tal-AI tagħhom minn dak iż-żmien. Fl-Amerika, ir-riċerkaturi jġu skrinjati mill-aġenziji tal-intelliġenza u jehtieġu awtorizzazzjoni tas-sigurtà biex jaċċessaw il-weights tal-mudelli pijunieri; il-gvern federali regolarment jakkuza liċ-Ċina li serqet sigrieti algoritmici. Iċ-Ċina seminazzjonalizzat lil Zimo u qiegħda tixhet is-setgħa konsiderevoli tagħha wara l-isforzi tal-AI tagħha.

Meta tinqata' parti mill-grid tal-elettriku Ċiniża qrib ċentru tad-data ewlieni ta' Zimo, jinxterdu xnighat li kien ir-rizultat ta' attakk ċibernetiku appoġġjat mill-Istati Uniti u li sar bl-AI.

Christian: qiegħed shenzhen.

Christian: għadu kif għamilli negroni robot liebes kappell ta' bahħar

Christian: hawn ir-robots qed jagħmluhom qishom pastizzi

Caroline: Kien tajjeb in-negroni?

Christian: iva. eċċellenti

April 2029 – Access għal kullimkien

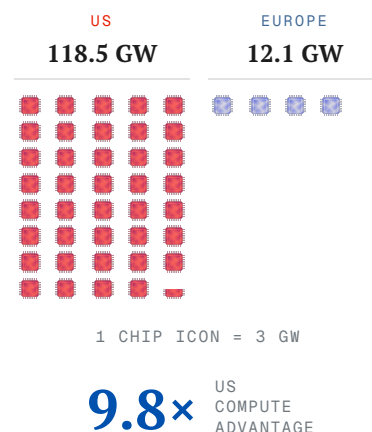
Id-domanda għall-AI qed tispjodi, u l-provvista tal-qawwa komputazzjonali ma tistax tlahhaq. Il-laboratorji qed jirrazzjonaw l-aċċess għall-mudelli pijunieri tagħhom u qed jgħollu l-prezzijiet; in-negozji qed iwerżqu għal aktar tokens.

Il-kumpaniji Amerikani joperaw 70 fil-mija tal-qawwa komputazzjonali tal-AI fid-dinja, u jbigħu s-servizzi tagħhom madwar id-dinja. Dan ifisser li l-infrastruttura Amerikana qed tintuża biex tagħmel in-negozji barranin aktar produttivi, l-armati barranin aktar kapaci, u l-laboratorji barranin aktar kompetittivi – għalkemm din tal-aħħar qed issir permezz ta' attakki illegali ta' distillazzjoni u mhux permezz ta' bejgħ legittimu. Washington qed tithassab dejjem aktar dwar dan.

L-istharriġ Amerikan tas-sigurtà nazzjonali gie fformalizzat u m'għadux taparsi volontarju. L-aċċess għall-aktar mudelli kapaci jiġi limitat awtomatikament, parzjalment biex jifdal aktar qawwa komputazzjonali għall-klijenti Amerikani. L-aġenziji governattivi domestiċi jiksuhom l-ewwel; imbagħad il-gvernijiet alleati; għand il-pajjiżi avversarji ma jaslqu qatt.

Izda l-aċċess għall-mudelli u għall-weights tagħhom hija biss haġa waħda. In-nuqqas ta' qawwa komputazzjonali jfisser li anke l-inferenza hija riżorsa skarsa, u sa April, Washington taqbilha. Tibda mhux biss tillimita l-aċċess izda wkoll tirrazzjona l-użu, anke għall-pajjiżi fl-istess kamp tagħha.

Il-*Frontier Inference Services Rule* (FISR) hija sistema ta' liċenzjar skont il-pajjiż. Il-pajjiżi fi Grad 1 – alleati qrib, bħall-pajjiżi Anglofoni tal-“Five Eyes” li jaqsmu l-intellijenza bejniethom, kif ukoll il-Ġappun, il-Korea t'Isfel, it-Tajwan u n-Netherlands – jiksibu aċċess kummerċjali mingħajr restrizzjonijiet u rekwiżiti minimi ta' rapportar. Il-pajjiżi fi Grad 3, pajjiżi ostili bħall-Iran, ir-Russja u ċ-Ċina, awtomatikament jiġu miċhuda minn kull aċċess. Il-biċċa l-kbira tal-Ewropa tinsab fost il-madwar mitt pajjiż fi Grad 2 bejn dawn iż-żewġ estremi. Il-FISR tistipula li mhux aktar minn 25 fil-mija tal-inferenza pijuniera ta' kwalunkwe fornitur tista' tmur għand il-klijenti fi Grad 2 b'mod aggregat, filwaqt li kull liċenzja individwali tiġi evalwata skont lista ta' fatturi, inkluż “l-allinjament mal-interessi tas-sigurtà nazzjonali tal-Istati Uniti”.

Għal Brussell, il-25 fil-mija hija ċ-ċifra li tghodd, u hija ahbar hazina. Il-klijenti Ewropej bhalissa jirrapprezentaw kwazi kwart tal-inferenza pijuniera Amerikana wahedhom. Biex din tinqasam b'mod ġust ma' madwar tmenin pajjiz iehor, ried ikun hemm tnaqqis ta' madwar nofs l-allokazzjonijiet Ewropej. Fi żmien ġimgħa, il-klijenti kummerċjali Ewropej mingħajr kuntratti fit-tul jibdew jirċievu avvizi mingħand il-fornituri tagħhom li jnaqqsulhom il-volumi u jgħollulhom il-prezzijiet. Ma jistghux jaqdbu u jaqilbu għal laboratorju Amerikan iehor, għax huma kollha kemm huma sugġetti għall-istess restrizzjonijiet.

L-Ewropa tiddependi fuq l-AI Amerikana, iżda l-Amerika bl-ebda mod ma tiddependi hekk fuq l-Ewropa. Il-qawwa komputazzjonali issa tant saret skarsa li t-telf tal-klijenti Ewropej ma jhalli l-ebda effett vizibbli fuq il-bwiet tal-laboratorji: diġà kellhom kapacià limitata, għalhekk l-inferenza li m'għadhomx ibiġhu lill-Ewropa tista' tiġi ridiretta lejn id-domanda Amerikana li hemm tistenna jew lejn ir-riċerka u l-iżvilupp interni tagħhom stess. Atlas u l-kompetituri tagħha privatament iheggu lill-White House biex ittaffi l-pożizzjoni tagħha – ir-restrizzjonijiet jirriskjaw li jagħlqu swieq futuri u huma katastrofici għall-immaġni pubblika tagħhom. Izda mhumex lesti jesprimu dan it-thassib pubblikament, għax aktar ma jizdiedu r-restrizzjonijiet tas-sigurtà nazzjonali madwar l-AI, aktar issir importanti li jkollhom relazzjonijiet tajbin mal-gvern federali. Barra minn hekk, huma ffukati fuq li jirbhu t-tellieqa tal-kapacitajiet u fuq li jzommu l-kontroll fuq sistemi tal-AI li malajr qed isiru aktar intelligenti min-nies li jhaddmuhom. Ftit hemm pressjoni fuq Washington biex tbiddel il-pożizzjoni tagħha.

Fi Brussell, tisseejjah laqgħa ta' emerġenza tal-Kunsill Ewropew. Il-Ministri Franciżi u Ġermaniżi jmorru Washington biex jitolbu li jiġu kklassifikati fi Grad 1. Jgħidulhom li l-Grad 2 “jirrifletti aħjar l-istat attwali tar-relazzjoni bilaterali”.

Caroline taqra s-sommarju tal-laqgħat fuq il-metro fi triqitha lura d-dar. Dejjem kienet taf li dan il-mument kien se jasal. Xorta waħda jsammarha.

Caroline: Issa qed jifhmu. Imma issa tard wisq.

Christian: hekk hu

Christian: kont nibża' li se jiġri hekk

Christian: kemm taħseb li fadal qabel ma jheddu li jaqtgħu kull aċċess

Caroline: Kont qed naħseb l-istess haġa.

Mejju 2029 – Inklinazzjoni

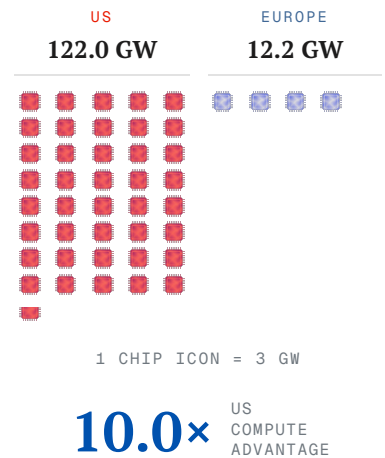
Gimgha wara l-impożizzjoni tal-limitu fuq l-inferenza, it-telefowns fil-bliet kapitali Ewropej mhumix jieqfu jdoqqu hekk kif il-kumpaniji Ewropej mahkuma minn paniku ippruvaw jipposponu l-inevitabbli. Is-CEO ta' kumpanija Franciża tal-utilitajiet icempel lill-Élysée biex jghidilhom li t-timijiet tač-čibersigurtà tiegħu diğà mhumix ilahhqu mal-attakki li jużaw l-AI, u li tnaqqis bin-nofs tal-aččess għall-mudelli pijunieri Amerikani jhalli l-infrastruttura kritika esposta b'mod serju.

Il-kap ta' ġgant Daniž tal-logistika jghid lill-Prim Ministru li snin ta' ottimizzazzjoni hallew lill-kumpanija dipendenti fuq is-sistemi Amerikani li issa ma kien hemm xejn li jista' joħdilhom posthom fačilment, u li l-mudell kummerčjali kollu tagħhom jinsab fil-periklu. Delegazzjoni Ġermaniża ta' negozji iżgħar twissi lill-Kančellerija li ž-žieda fil-prezzijiet biss se twaqqaf lil eluf ta' kumpaniji žgħar milli jużaw l-AI pijuniera.

Il-kumpaniji Ewropej li kienu għaqlin bizzejjed biex jipposponu jew inaqssu l-iskala tal-politiki tagħhom tal-AI sovrana qattgħu snin jibnu l-operazzjonijiet tagħhom madwar l-aġenti pijunieri. Issa qed jiffaččjaw il-possibbiltà li daww l-aġenti jitteħdulhom minn idejhom. L-alternattivi Ewropej qegħdin kwazi sentejn lura. L-alternattivi Činizi mhumix verament għażla għal kull min għandu dipartiment tal-konformità.

Fi Brussell, finalment, hadd m'għadu jargumenta li l-hype dwar l-AI hija esagerata. Caroline ilha xhur ma tisma' l-kelma “buzzieqa”. Id-direttur tagħha, li xi darba kien jghidilha li kienet qed teżagera, issa jqatta' l-ġranet tiegħu fuq it-telefown mal-kapitali nazzjonali, jipprova jillimita l-hsara. It-Tlieta waranofsinhar jieqaf hdejn l-iskrivanija tagħha b'zewġ kikkri kafè u jagħtiha wahda. Jixorbuhom mingħajr ma jghidu wisq. Tintebaħ li din l-eqreb haġa għal apologija li jista' joffrilha.

Issa kulhadd qed jifhimha l-problema, iżda mod tifhimha u mod tkun tista' ssolviha. Id-domanda għall-mudelli ta' Helios splodiet ferm lil hinn milli tiflah il-kumpanija. Il-Gigafabbriki fl-aħħar bdew jinbnew iżda mhux se jibdew joperaw qabel is-sena d-dieħla, u anke dak iż-żmien se jirrapprezentaw biss frazzjoni žgħira ta' dak li hemm bżonn biex jingħalaq id-distakk.

Christian: taf x'inhw tad-dahq?

Christian: franza se taqla' lira ta' vera mill-investment tagħha f'Helios

Christian: id-domanda l-ġdida hija astronomika

Caroline: Mossa 3D chess ta' vera.

L-ekonomija Ewropea qed taqta' nifisha. Wara sensiela ta' telefonati tensi ma' Washington, il-mexxejja Ewropej jiddeciedu li hemm bżonn azzjoni drastika. Għall-ewwel darba fl-istorja tagħha, il-Kummissjoni tniedi investigazzjoni formali taht l-Istrument kontra l-Koercizzjoni – il-*bazooka kummerċjali*, kif ilhom snin isejhulu l-ġurnalisti fi Brussell, minn meta kien għadu deterrent li hadd verament ma qatt stenna li se jintuża.

Wara erba' xhur ta' valutazzjoni, il-konkluzjoni tkun li l-FISR tikkostitwixxi koercizzjoni ekonomika. Izda l-valutazzjoni tasal ukoll għal konkluzjoni skomda: l-aktar ritaljazzjoni ovvja tkun ta' hsara għall-Ewropa stess. It-tariffi fuq is-servizzi Amerikani tal-cloud u dawk diġitali jgħollu l-prezz tal-inferenza pijuniera li n-negozji Ewropej diġà qed isibuha bi tqila biex iħallsuh. L-eskluzjoni tal-fornituri Amerikani mill-akkwist pubbliku, theddida li kienet tkun effettiva għaxar snin ilu, m'għadhiex rilevanti – ir-Regolament dwar is-Sovranità Diġitali diġà jagħmel dan.

Għalhekk il-kontromizuri proposti jiffokaw fuq mezzi inqas ovvji tal-istrument: is-sospensjoni tal-protezzjonijiet tal-proprietà intellettuali li l-laboratorji Amerikani għandhom fis-suq uniku, u l-iskrinjar – jew l-imblukkar – ta' akkwizzjonijiet Amerikani ta' kumpaniji Ewropej. Dawn il-mizuri jitfasslu biex jolqtu lill-esportaturi Amerikani mingħajr ma jaffettwaw il-baġits Ewropej tal-qawwa komputazzjonali.

Il-mizura li tagħmel l-akbar hsara hija dik immirata lejn il-katina tal-provvista tal-litografija: restrizzjonijiet fuq l-esportazzjonijiet u s-servisjar minn ASML lejn il-fabbriki Amerikani f'Arizona. Hija wkoll mizura nukleari li tista' tipprovoka reazzjoni li l-Ewropa jaf ma tkunx tista' taffordjaha.

Meta jasal il-vot, ma tinkisibx il-maġġoranza kwalifikata mehtieġa. In-Netherlands u l-Irlanda jopponuha, bl-iskuża tar-relazzjonijiet transatlantiċi. Il-Polonja u l-pajjiżi Baltiċi, għax jibzghu mir-Russja, jagħmlu l-istess. L-Italja tastjeni. Uffiċjal għoli tal-Kummissjoni jgħid lill-

ġurnalisti li r-rizultat jirrifletti “valutazzjonijiet nazzjonali differenti tal-ambjent strateġiku”. Mhux uffiċjalment, impjegat taċ-ċivil Franciż jgħid lill-istess ġurnalisti li d-delegati huma wisq beżgħana minn Washington biex jużaw l-arma li kienu ilhom jibnuha għaxar snin.

Caroline tqatta’ l-biċċa l-kbira tas-sajf f’laqgħat ta’ krizi. L-istess nies li ftit snin ilu kienu jgħidulha li kollox kien se jmur sew issa qed jistaqsuha jekk għadx hemm xi haġa li tista’ ssir. Hija tgħidilhom li perjodu meta kellha tittiehed azzjoni sinifikanti spiċċa xi darba bejn l-2025 u l-2027. Issa kulma jista’ jsir hu li tiġi kkontrollata l-hsara.

Frar 2030 – Xokk fis-suq tax-xogħol

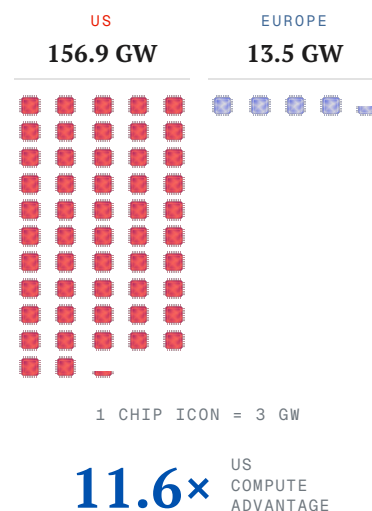
Il-perjodu bla nkwieta tat-“taparsi xogħol” fl-Ewropa, bin-nies jehdew fil-ġnien waqt li l-aġenti jagħmlulhom xogħolhom u l-kumpaniji ma jistgħux ikeċċuhom, jintemm.

Il-kumpaniji Ewropej, marbuta kif kienu li jhallu forza tax-xogħol umana shiha, ma jistgħux jikkompetu mar-rivali Amerikani b'inqas nies fuq il-kotba tagħhom, speċjalment meta diġà huma limitati minn mudelli inferjuri u inferenza aktar għalja u inqas abbundanti. Ix-xokk jolqot l-ewwel lill-industriji l-aktar esposti għall-AI. Il-kumpaniji tas-software jitolfu l-kompetizzjoni għax daww Amerikani jgħorġu l-prodotti aktar malajr u bi frazzjoni tal-ispiza. Il-kumpaniji ta' konsulenza ta' livell medju jsibu li l-pariri tagħhom jistgħu jiġu antiċipati faċilment mill-mudelli pijunieri u li ftit għandhom x'joffru.

Barra minn hekk, is-sistemi tal-AI qed ikomplu jittjiebu. It-tagħlim kontinwu spiss kien jissejjaħ l-aħħar ostaklu għall-awtomazzjoni vera tax-xogħol konjittiv. Il-haddiema umani jakkumulaw il-kuntest, il-ġudizzju u l-għarfien impliċitu tul il-karriera tagħhom. Is-sistemi tal-AI kienu jibdeu kull konverżazzjoni ġdida bl-istess weights iffriżati. It-twieqi kuntestwali twal u l-memorja esterna eliminaw ftit minn dak id-distakk, iżda l-mudell qatt ma kien verament *jitgħallem* xi haġa ġdida waqt l-użu tiegħu.

Imma issa dan inbidel. Jekk l-aħħar mudell ta' Atlas iqatta' sitt ġimghat f'kumpanija tal-konsulenza, jibda jikteb bħalma tikteb dik il-kumpanija. Jitgħallem min jirrapporta lil min, liema klijenti jirreagixxu hażin għal aħbarijiet ħżiena, u liema manigġers anżjani għandhom reputazzjoni li ta' min jafdaha. L-implimentazzjoni mhijiex perfetta, iżda tfalli rarament u xorta ta' min iħallas għaliha. Impjiegi konjittivi li xi darba kienu meqjusa siguri, protetti minn ġudizzju sensittiv għall-kuntest jew minn għarfien istituzzjonali illeġibbli, issa huma esposti.

Ftit nies qed jitkeċċew direttament minhabba l-AI, iżda l-problema hija li l-kumpaniji qegħdin kontinwament fi stat ta' krizi u mhumieq jgħolqu impjiegi godda. Is-suq tax-xogħol għall-gradwati huwa l-aħħar li qatt jista' jiftakar kulhadd. Il-kumpaniji legali, finanzjarji u tal-accounts – daww li għadhom jifilhu jhallu r-rati għall-mudelli pijunieri, jew li kienu prudenti biżżejjed biex iffirmaw kuntratt fit-tul – waqfu jimpjegaw nies godda jew bdeu jagħmlu dan hafna inqas.

Hu Caroline spicċa master's fl-immaniġġjar tal-logistika s-sajf li għadda u ilu jfittex xogħol minn dakinhar. Jiltaqgħu għal ikla f'Parigi darba fix-xahar –thallas hi – u jistaqsiha jekk għandux jerga' jitharreġ f'qasam iehor. Lanqas taf x'taqbad tgħidlu. In-nuqqas ta' infermiera huwa reali, imma ma jiflahx jara demm. Lanqas mhu adattat għas-snajja'. Imejjel rasu, jordna birra oħra, u thallih ibiddel is-sugġett.

Il-politici li bnew il-karrieri tagħhom fuq pjattaformi kontra l-AI issa jhossuhom iġġustifikati. Dawk li ppruvaw jiehdu pożizzjoni aktar kawta qed jithabtu biex jirkupraw ir-reputazzjoni tagħhom. Il-protesti fit-toroq saru rutina fil-bliet kapitali Ewropej – uħud jitolbu protezzjonijiet għall-haddiema, oħrajn projbizzjonijiet fuq l-AI Amerikana, u oħrajn projbizzjonijiet fuq kull AI. Kollha jitolbu li xi hadd, xi mkien f'xi bini jagħmel xi haġa.

Is-servizzi Ewropej tal-intelligenza ilhom aktar minn sena jwissu dwar operazzjonijiet koordinati ta' informazzjoni mmirati lejn l-udjenzi Ewropej. In-narrattivi jiġu adattati għall-ansjetajiet lokali: it-teknoloġija Amerikana qed tbattal il-kontinent minn ġewwa, Washington tittratta lill-Ewropa bħala vassall, u r-relazzjoni transatlantika hija triq li tinfed f'direzzjoni waħda biss. Xejn minn dan mhu eżattament falz. The Hague u Berlin jippubblikaw rapporti ta' attribuzzjoni li jippuntaw lejn Beijing. Il-pubbliku, li hu inklinat li jaqbel mas-sentiment sottostanti irrispettivament minn min jamplifika l-messaġġ, ma tantx jimpurtah.

Christian: kif inhi l-ewropa

Caroline: In-nies irrabjati, u bir-raġun.

Christian: lanqas hawn mhu kollox ward u zahar

Christian: il-ġimgha l-oħra reġghu taw in-nar lil centru tad-data iehor

Caroline: Rajt.

Christian: kulhadd ihossu li qed jitlef

Christian: hlief il-laboratorji

Ġunju 2030 – Offerta li ma tistax tirrifjutaha

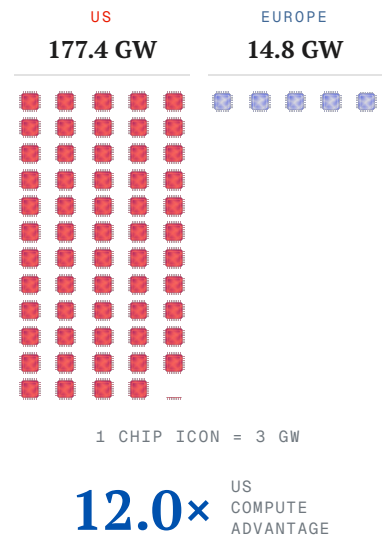
Iċ-Ċina qiegħda fl-ewwel post fir-robotika. Izda issa Atlas qed tinvesti kemm tiflaħ f'dan il-qasam ukoll.

Thabbar pjanijiet biex tonfoq mijiet ta' biljuni fuq data industrijali u kapacità ta' manifattura sabiex tibni robots fuq skala komparabbli ma' dawk taċ-Ċina. Is-CEO tagħha jispjega r-raġunament tiegħu: l-Amerika għadha l-ewwel fis-software tal-AI. Bl-għajjnuna tat-tim il-ġdid tiegħu tal-mudelli tad-dinja, irnexxielu jsolvi l-aħħar sfidi tas-software li kienu għadhom qed iżommu lura r-robotika ġenerali. Izda l-ktajjen tal-provvista fiżiċi jiehdu s-snin biex jinbnew. Jekk Atlas tasal hemm qabel il-kompetituri tagħha, il-vantaġġ jikber esponenzjalment: dalwaqt, ir-robots se jkunu qed jibnu l-fabbriki li jibnu r-robots, eżatt kif l-AIs qed jiktbu l-kowd li jtejjeb lill-AIs.

U hemm haġna xogħol xi jsir biex ilaħħqu maċ-Ċina. Filwaqt li fl-Istati Uniti fabbrika ġdida tar-robots tiehu sentejn biex tinbena, fiċ-Ċina tiehu biss seba' xhur. Għaxar snin ta' espansjoni massiva taċ-ċentri tad-data ħallew lill-Istati Uniti limitati fl-enerġija, u lill-poplu Amerikan mimli mibegħda lejn dak kollu relatat mal-AI; l-impjanti l-ġodda jsibu rezistenza lokali u l-politiċi statali jzommu mal-votanti tagħhom. It-tkabbir ekonomiku, għalkemm bla dubju mgħaġġel, huwa limitat mill-infrastruttura, mill-inugwaljanza u mill-opinjoni pubblika.

Għalhekk is-CEO jiddeċiedi li l-aktar triq mgħaġġla 'l quddiem mhijiex li jibni izda li jixtri – li jikkonverti fabbriki li diġà jeżistu. Appoġġjat minn fondi ta' investiment li jqablu miegħu, jibda jfittex kumpaniji industrijali bi spazju tal-art li jista' jintuza biex jibdilhom għall-manifattura tar-robots bir-roti, ir-robots b'erba' saqajn u r-robots umanojdi.

Il-manifatturi Ewropej tal-karozzi jinsabu fil-quċcata tal-lista. Wara snin ta' kompetizzjoni miċ-Ċina, l-akbar manifattur Ġermaniż dalwaqt ifalli. Il-kapitalizzazzjoni tas-suq tiegħu naqset bi 80 fil-mija mill-ogħla livell tagħha qabel l-era tal-vetturi elettrici u nizlet għal €18-il biljun. Għal Atlas, li issa għandha valur ta' \$13-il triljun, dawn qishom ftit ċenteżmi. Izda l-potenzjal huwa enormi. Il-liġi tax-xogħol Ġermaniża gieġhlet lill-manifattur iżomm il-forza tax-xogħol li issa hija akbar milli hemm bżonn. Il-pagi m'għadhomx jistgħu jithallsu u l-azzjonisti ilhom sentejn ifittxu

mod kif joħorġu. Għal kumpanija li trid kapaċità ta' manifattura teknoloġikament avvanzata biex tipproduċi għexieren ta' miljuni ta' robots fis-sena, hija opportunità ideali.

Berlin ma taqbilx. Twaqqaf il-bejgħ għal raġunijiet ta' sigurtà nazzjonali, għalkemm dawk fuq ġewwa jafu li hija aktar kwistjoni ta' kburiya nazzjonali.

Atlas ma ċċedix. Is-CEO jċempel lill-President Amerikan, li diġà ddikjara pubblikament li min jirbah fir-robotika jirbah l-ekonomija, u li ċ-Ċina qed tavvanza aktar malajr milli lesta taċċetta Washington. Fi żmien tlett ijiem, il-White House thabbar tariffi mogħla s-sema fuq l-importazzjonijiet tal-karozzi Ewropej. Uffiċjalment, din il-miżura m'għandha x'taqsam xejn mat-tentattiv ta' akkwizzizzjoni tal-manifattur.

Tliet ġimgħat wara, jithabbar il-bejgħ, għalkemm jiġi pprezentat bħala shubija. L-Istat Ġermaniż se jiehu sehem ta' 20 fil-mija fl-entità l-ġdida, u l-bord eżistenti se jzomm kontroll nominali. L-istqarrija għall-istampa tuża l-kelma "Ewropea" hdax-il darba.

Wara l-kwinti, Atlas qed tikkontrolla kollox. Hija għandha l-maġġoranza operattiva, id-drittijiet tal-liċenzjar tal-pjattaforma tal-manifattura, u d-dritt tal-ewwel rifjut għal kwalunkwe ġbir futur ta' kapital. Il-profitti jgħaddu minn kumpanija azzjonarja f'Delaware. Berlin ma waqgħetx wiċċha l-art, iżda dak kien kollox.

Din ix-xejra tirrepeti ruhha diversi drabi fix-xhur ta' wara. Il-bordijiet għandhom dmir fiduċjarju li jaġixxu fl-interess tal-azzjonisti, u meta l-offerta tkun ferm oġhla mill-valur tas-suq u l-alternattiva tkun l-insolvenza, l-interessi tal-azzjonisti jkunu ċari. Wiehed wara l-ieħor, il-manifatturi tat-teknoloġija avvanzata – ir-robotika, l-ajruspazju, il-manifatturi ta' għodod speċjalizzati – jiġu akkwistati u ristrutturati minn imprizi Amerikani. L-ispeġja uffiċjali hija li dan jipproteġi l-impjiegi u jzomm il-facilitajiet essenzjali fl-Ewropa, iżda fir-realtà l-Ewropa m'għandha l-ebda kontrofferta kredibbli.

Christian: numru hdax

Caroline: Għaddejthom ukoll.

Christian: ovvjament

Awwissu 2030 – Jikkollassa l-Mudell

L-Amerika mhux qed tipprova teqred l-Ewropa. Qed tipprova tirbaħ liċ-Ċina f'tellieqa li tqisha eżistenzjali. Izda mill-perspettiva ta' Caroline, diffiċli tara d-differenza.

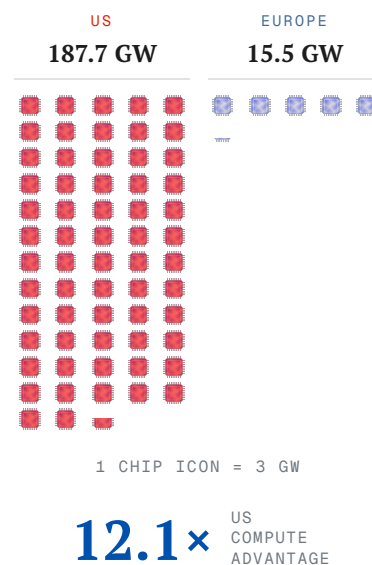
L-Ewropa għaddiet minn verżjoni ta' dan qabel, wara l-kriżi finanzjarja tal-2008. L-obbligi tal-ghajnuna soċjali jizdiedu eżatt malli jonqos id-dhul mit-taxxi. Il-gvernijiet jissellfu kontra tkabbir li qatt ma jasal. Dawk li jsellfuhom jissikkaw il-kundizzjonijiet tal-kreditu. F'kull pass, l-għazliet għal min ifassal il-politika jonqsu u jsiru aghar.

F'Parigi, il-Ministru tal-Finanzi jippreżenta baġit lill-Assemblée Nationale li m'hemm hadd fis-sala, lanqas hu stess, li jemmen fih. Hemm tliet ċifri li semplicement ma jistgħux jigu rikonċiljati: l-infiq fuq l-ghajnuna soċjali qed joqrob lejn il-livelli ta' żmien il-COVID, id-dhul mit-taxxa korporattiva naqas b'disa' fil-mija, u għaxra fil-mija tal-baġit qed jintefaq fuq il-hlas ta' dejn dejjem jizdied. L-uniku mod kif wiehed jista' jippretendi li s-sistema tista' tibqa' għaddejja huwa billi jagħmel suppożizzjonijiet xejn realistici dwar it-tkabbir, li kulhadd jinduna bihom immedjatament.

Caroline tara dan fuq il-mowbajl tagħha waqt il-brejk ta' nofsinhar. Taħseb f'huha. Għadu ma sabx xogħol. Għandu d-dejn għall-istudji u m'għandu xejn imfaddal, u reġa' mar jgħix mal-ġenituri tagħhom. Diversi mill-hbieb tiegħu għamlu l-istess, u xi whud bdew jirkellmu dwar li jmorru r-Renju Unit, li – għall-istagħġib ta' hafna – mexxa t-tranzizzjoni tal-AI ferm aghar minn hafna pajjizi tal-UE.

Moody's tqieghed lil Franza taht osservazzjoni negattiva fi żmien xahar. S&P issegwiha. It-tnaqqis fil-klassifikazzjoni kien għadu ġej, izda s-swieq digà pprezzawh. Il-kost tas-self tal-gvern Franciż jitbiegħed b'mod qawwi minn dak tal-Ġermanja, għall-akbar differenza minn meta nholqot il-munita komuni. Is-swieq m'għadhomx ċerti li ewro Franciż u ewro Germaniż huma l-istess haġa, jew li ż-żona tal-euro tista' tibqa' magħquda.

F'Settembru, il-hlas tad-dejn Franciż jaqbez it-12 fil-mija tal-baġit. Sa Novembru, l-aġenziji jibdew jirreveduh kontinwament minflok kull tliet xhur. L-Italja, Spanja u l-Greċja ma jdumux ma jaqilgħu klassifikazzjoni aktar baxxa wkoll, wiehed wara l-iehor. Fl-erba' pajjizi, flus li xi darba kienu jidhlu fit-teżor pubbliku issa qed imorru fi bwiet il-kumpaniji Amerikani, u

dak li fadal mill-bazi għat-taxxa huwa hafna iżgħar mill-piz dejjem jikber tal-ġhajnuna soċjali u tal-ispejjeż tas-self. Ma' kull hargha, it-tbassir tat-tkabbir jiġi rivedut 'l isfel.

Madwar l-istess żmien, jibda jfegġ is-self. Fond Ċiniż appoġġjat mill-Istat jestendi linja ta' kreditu lil bank infrastrutturali Portugiż. Iehor jiffinanzja mill-ġdid porzjon tad-dejn sovrani Grieg b'kundizzjonijiet li l-ebda istituzzjoni Ewropea ma tista' tikkompetilhom. Terġa' iehor jiggarantixxi l-finanzjament ta' gvern reġjonali Spanjol. Memo tal-Kummissjoni li jiġi żvelat jiddeskrivi dan il-mudell bħala "allokazzjoni strategikament motivata tal-kapital". Hadd mhu ċert x'inhi eżattament l-istrateġija. Xi analisti jaħsbu li Beijing trid lil ASML jew ftehim dwar il-liċenzjar tal-EUV; oħrajn jaħsbu li kulma trid hu li tbiegħed lill-Ewropa u lill-Istati Uniti minn xulxin.

Christian: rajthom iċ-ċifri ta' Franza?

Caroline: Aktar jinkwetawni l-lifelines Ċiniżi.

Caroline: Qed ibeghduna minn xulxin.

Christian: jiddispjaċini

Christian: tassew jiddispjaċini

Il-konsegwenzi politiċi malajr jaslu. Il-protesti jikbru sakemm isiru vjolenti. L-iskrins fil-Berlaymont juru rewwixti f'Parigi u Ruma; l-aktar zghazagh li ftit għandhom konvinzjonijiet komuni hlief li s-sistema falliet. Il-partiti populist, hafna drabi b'pożizzjonijiet esplicitament kontra l-AI u kontra l-Istati Uniti, jinsabu fuq quddiem fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi tal-UE. L-Ewropa qed tinqasam. In-Nofsinhar tal-Ewropa għandu bżonn l-ġhajnuna tat-Tramuntana, iżda anke dawk il-pajjiżi li mhumieq m'għarrqa kompletament fid-dejn u li teoretikament jistgħu jgħinu, bhall-Germanja, qed jiffaċċjaw krizijiet interni.

Partijiet mill-blokk jibdeu jinqatgħu għalihom. Is-Slovakkja waqfet tippretendi li tiehu lill-Kummissjoni bis-serjetà fuq suġġetti oħra għajr il-kummerċ. Il-Polonja u l-pajjiżi Baltiċi, imħassbin dwar ir-Russja u għax m'għadhomx jafdaw lill-UE biex issalvohom, isahħu r-relazzjonijiet

tagħhom mal-Istati Uniti. Il-pajjizi Nordici, li bnew iċ-ċentri tad-data tagħhom stess u għalhekk għandhom xi haġa x'jinnegozjaw biha, jiffurmaw koalizzjoni bejniethom mingħajr Brussell. Hafna nies fir-Renju Unit jikkonkludu li l-Brexit forsi sewa tajjeb għal xi haġa wara kollox: issa jistgħu jinnegozjaw ftehimiet bilaterali fuq l-AI ma' Washington aktar faċilment.

Fuq in-naha l-oħra tal-Atlantiku, hemm stampa differenti. Fid-dawl ta' reazzjoni kontra l-AI hemm ukoll, l-amministrazzjoni Amerikana introduċiet garanziji ta' xogħol u trasferimenti diretti ta' flus fuq skala li l-Ewropa lanqas biss tista' timmaġinaha. Il-protesti hemmhekk ma waqfux, izda l-gvern kiseb iż-żmien. Il-pubbliku Ewropew ma jonqosx milli josserva l-kuntrast, u lanqas il-Ministri tal-Finanzi Ewropej, li jifhmu li r-rispons Amerikan qed jiġi ffinanzjat minn tkabbir immexxi mill-AI li l-ekonomiji tagħhom stess ma jistgħux jipprovdh.

Sa Jannar tal-2031, l-ewro jinsab taht pressjoni kontinwa. Il-kapital qed iħalli n-Nofsinhar tal-Ewropa u ma jerġax lura. Il-Bank Ċentrali Ewropew jintervjeni, jerġa' jintervjeni, imbagħad jispicċawlu l-ghodod kredibbli. Sal-aħħar ta' Frar, id-depożitanti fil-banek Taljani u Griegi qed jittrasferixxu flushom lejn it-Tramuntana aktar malajr milli l-Bank Ċentrali Ewropew jista' jagħmel tajjeb għalih, u l-ewro fil-forma attwali tiegħu m'għadux xi haġa li l-ufficjali Ewropej huma lesti jiddefenduha fil-privat.

Christian: kif qed tkampa

Caroline: Jien ok.

Christian: ejja san francisco

Christian: bis-serjeta'. ghada stess nimpjegawk

Caroline: Ma nistax nitlaq.

Christian: ghaliex le

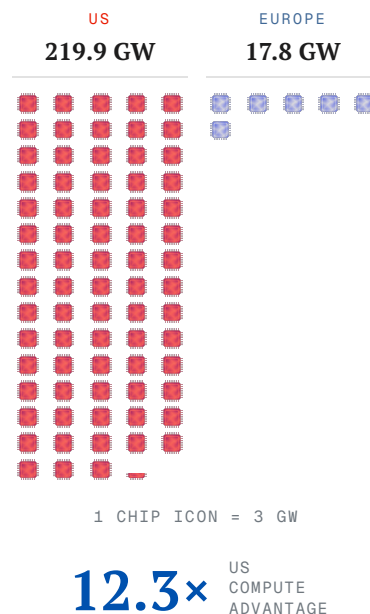
Caroline: Xi hadd irid jibqa'.

Marzu 2031 – Bejn il-ġganti

Sal-bidu tal-2031, il-poter huwa kkonċentrat f'żewġ postijiet. Il-laboratorji Amerikani għandhom f'idejhom it-teknoloġija pijuniera konjittiva; iċ-Ċina għad għandha dik fizika. Atlas waħedha għandha valur oġġla mill-kumpaniji Ewropej kollha elenkati fil-borża flimkien. L-akbar tliet kumpaniji Amerikani tal-AI kollha jonfqu aktar fuq il-qawwa komputazzjonali milli l-UE tonfoq fuq id-difiża. Il-manifattur Ċiniez ewlieni tar-robots umanojdi jbigħ aktar unitajiet f'xahar milli l-Ewropa tbigh f'sena.

Ir-relazzjoni dejjem aktar tensjonata bejn iż-żewġ naħat tal-Pacifiku poġġiet lit-Tajwan fiċ-ċentru tal-attenzjoni. Il-fabbriki ta' TSMC, fejn jiġu manifatturati l-aktar ċipep avvanzati fid-dinja, fil-biċċa l-kbira qegħdin fuq din il-gżira. Id-distakk bejn l-AI konjittiva Amerikana u dik Ċiniza kiber matul l-aħħar sena, u magħha kibret ukoll l-importanza strategika tat-Tajwan. B'riżultat ta' dan, konfronti żgħar bejn il-flotot navali, li sa sentejn ilu kienu jseħhu forsi darba kull tliet xhur, issa qed isehhu kull ġimgħa. Iż-żewġ naħat ittestjaw sistemi ta' armi mmanigġjati mill-AI fil-pubbliku, u ohrajn aktar qawwija fil-privat. F'Washington, il-laboratorji u d-Dipartiment tad-Difiża tant huma marbutin mill-qrib li d-distinzjoni bejniethom bilkemm għadha tfigħer xejn; f'Beijing, l-integrazzjoni hija aktar formali. Il-kummentaturi u l-analisti regolarment jużaw il-kelma “gwerri”, mingħajr kwalifikaturi bħal “kummerċjali” jew “bierda”. Tlieta jew erbgħa irġiel f'kull belt kapitali għandhom il-poter li jieħdu deċiżjonijiet li jistgħu jwasslu għal kunflitt totali.

L-Ewropa tinsab f'qagħda diżastruża, anke jekk m'hemm hadd f'pożizzjoni uffiċjali li lest jgħidha b'mod ċar. Il-polarizzazzjoni hija mifruxa, u l-mudell soċjali qed jifarrak. Fil-pajjiżi l-aktar milquta mix-xokk tal-AI, it-tkabbir ekonomiku waqaf. F'ohrajn, kwazi nqata' għalkollox mill-benesseri tan-nies. In-nuqqas ta' hlas tal-mortgages sploda f'dawk l-Istati Membri li normalment jużaw is-self b'rata varjabbli. Id-dejn sovrani Ewropew qed jiġi nnegozjat f'livelli li normalment ikunu riservati għal pajjiżi fejn in-nies igorru l-flus fil-karretti. Fejn darba l-ekonomisti kienu jiddibattu dwar id-distakk fil-ġid mal-Istati Uniti – jekk hux biss riżultat tas-siġħat maħduma, jew jekk l-istandard tal-ġajxien fl-Ewropa hux aħjar – issa waqfu; in-nies li jżuru California jistgħu jaraw id-differenza fi ftit minuti minn meta jinzlu mill-ajruplan.

Izda l-Ewropa għadha għandha karta wahda x'tilgħab. Wara hames snin fejn ma rnexxilhiex tibni settur tal-AI pijuniera, għadha tippossjedi l-uniku punt ta' kongestjoni potenzjali li minnu tghaddi t-tellieqa kollha. ASML għadha l-unika kumpanija fid-dinja li kapaci tibni t-tagħmir tal-litografija EUV li tintuza biex jiġu prodotti ċipep avvanzati. Mingħajr aċċess għall-magni tagħha, l-Amerika ma tistax tkompli testendi l-vantaġġ tagħha fl-AI; bl-aċċess għal dawn il-magni, iċ-Ċina probabbilment kienet tlahhaq magħha żmien ilu.

Beijing għamlet progress reali fil-magni DUVi domestiċi tagħha, u mistennija tibda tipproduċihom fuq skala kbira fi żmien sena. Izda dan huwa ftit wisq u tard wisq: sena issa tinħass twila daqs ħajja shiħa, u DUVi ma tipproduċix iċ-ċipep avvanzati li teħtieġ iċ-Ċina. L-Amerika qed tavvanza kuljum. Il-gvern Ċinż huwa mħasseb ħafna li l-AI superintelligenti tinsab fil-qrib, u hadd mhu tassew ċert x'se tkun tista' tagħmel. Xi konsulenti jibzġu li l-Istati Uniti jistgħu jużaw AI avvanzata biżżejjed biex jinnewtralizzaw il-kapaċità Ċinża ta' deterrenza nukleari. Ohrajn jibzġu li sistemi bħal dawn jistgħu jsiru perswazivi biżżejjed biex jiddestabbilizzaw lill-Partit innifsu. Il-vantaġġ ta' Ċina fir-robots huwa reali, izda ma jtaffix dawn il-bizġat.

Għalhekk Beijing tintensifika l-istrategija li ilha ssegwi għall-aħħar sentejn. Is-self lin-Nofsinhar tal-Ewropa jikber u t-termini jsiru aktar ġenerużi. Il-kampanji ta' informazzjoni jintensifikaw. Il-mexxejja Ewropej jirċievu sinjali dwar kif tista' tkun relazzjoni aktar mill-qrib fil-futur: aċċess privileġġat għas-suq, koproduzzjoni tar-robotika, siġġu madwar mejda li Washington fil-biċċa l-kbira eskluđiethom minnha. Għall-ewwel darba, ASML u t-teknoloġija EUV tagħha jissemmev b'mod esplicitu. Hames snin ta' trattament bħala vassall minn Washington hallew il-marka tagħhom, u f'diversi kapitali l-alternattiva, għall-ewwel darba, qed tiġi diskussa bis-serjetà.

Iċ-Ċina qed tipprova tifred lill-Ewropa mill-Istati Uniti, u qed jirnexxielha aktar milli Washington komda bih. Il-Pentagon iqis it-telf tal-kontroll fuq ASML bħala theddida komparabbli mal-proliferazzjoni tal-armi nukleari. Il-White House tiddeciedi li teħtieġ kontroll dirett tal-kumpanija llum qabel għada, sakemm għadha teżisti l-possibbiltà. Issir telefonata mat-tliet pajjiżi li jistgħu jwaqqfuha: in-Netherlands, fejn hija bbażata ASML, u l-Ġermanja u Franza, li mingħajr il-kunsens tagħhom l-ebda gvern Netherlandiż ma jista' jaqbel.

Il-Viċi President Amerikan jagħmel l-offerta waqt telefonata ta' erbgħin minuta fuq linja sigura. ASML stess se tiġi integrata f'kumpanija azzjonarja kongunta Netherlandiża-Amerikana, immexxija minn bord kondiviz fejn Washington ikollha vot ta' kontroll fuq il-produzzjoni, il-klijenti u t-trasferiment tat-teknoloġija. Għal dan, l-Istati Uniti joffru investiment kapitali fuq skala li l-Ewropa ma tistax tlaħhaq magħha, li jippermettilha tibni għadd ta' siti godda ta' produzzjoni fuq art Amerikana. Aktar impressjonanti minn hekk, joffru wkoll trasferimenti diretti ta' flus liċ-ċittadini Ewropej, indiċjati mal-profitti mill-AI Amerikana. Dawn kienu se jibdeu b'ammonti żgħir, forsi €100 fis-sena għal kull persuna, iżda maż-żmien kienu se jikbru.

It-tliet mexxejja Ewropej jiddeċiedu li ma jinvolvux lill-Prim Ministri u l-Presidenti shabhom l-oħra fl-UE; l-offerta ma jqisuhiex aċċettabbli, u jibzgu li l-oħrajn kienu se jagħmlulhom pressjoni biex jaċċettawha. Meta jirrifjutawha b'mod edukat, il-White House tagħmel l-offerta pubblika u żżid theddida mal-inċentiv. Jekk l-UE ma tiffirmax, ir-regjun kollu kien se jinzel għall-Grad 3 taħt il-Frontier Inference Services Rule u jitlef kull aċċess, preżenti u futur, għall-AI Amerikana. L-Amerika taf li għandha l-karti kollha: permezz tal-imsieħba tagħha fit-Tajwan, akkumulat biżżejjed magni EUV u għarfien dwar il-manutenzjoni biex tghaddi minghajr ASML għal aktar żmien milli l-Ewropa tista' tghaddi minghajr l-AI pijuniera.

Diversi bliet kapitali Ewropej jikkuntattjaw liċ-Ċiniżi, ifittxu kontrofferta li tagħtihom lok biex jirrifjutaw lil Washington. Dak li jirċievu mhuwiex dak li kienu qed jittamaw. Beijing waslet għall-konkluzjoni li l-offensiva diplomatika tagħha mhijiex biżżejjed u li anke hi trid tibdel l-approċċ: it-termini tal-esportazzjoni tal-materjali tal-art rari kienu se jiġu riveduti jekk in-Netherlandiżi jiffirmaw ma' Washington. Il-liċenzji tal-esportazzjoni tar-robots kienu se jiġu rrieżaminati. Kellhom inqas żmien biex iwieġbu milli tawhom l-Amerikani.

L-Ewropa issa għandha tliet għazliet, u kienu kollha hżiena.

Jekk tiffirma ma' Washington, il-kontinent iċedi l-unika karta li għad fadallu u jsir protettorat Amerikan f'kollox hlief fl-isem, filwaqt li dak li fadal mill-manifattura tagħha jmut jekk iċ-Ċina twettaq it-theddida tagħha u twaqqaf l-esportazzjonijiet.

Jekk tallinja ruħha ma' Beijing, forsi n-Nofsinhar jieqaf jegħreq, u l-Unjoni forsi ssalva wara din il-krizi fiskali immedjata. Iżda l-Ewropa tkun qed tagħti liċ-Ċina ċ-ċwieviet tal-futur, u tiffaccja reazzjoni minn Washington li

ma tistax tassorbiha – lanqas bl-ghajnuna Ċiniza. Il-Grad 3 kien se jkun biss l-ewwel pass.

Jekk ma tiffirma ma' hadd, l-Ewropa ma tikseb xejn. Minflok, tassorbi r-rabja shiha taz-żewġ potenzi l-kbar fl-istess hin. Tirriskja li titlef kemm l-inferenza pijuniera kif ukoll l-inputs kritiċi tal-manifattura fl-istess waqt, xi haġa li x'aktarx twassal għad-dizintegrazzjoni tal-Unjoni li diġà tinsab taht pressjoni.

Il-Kunsill Ewropew jiltaqa' b'emergenza. Wara erbatax-il siegħa, ftit isir progress. Jawtorizza delegazzjoni biex tivvjaġġa lejn Washington b'mandat li kulhadd fil-kamra jaf li huwa intenzjonalment ambigwu. Kontra l-prattika normali tal-Kunsill, id-deċiżjoni finali se tittiehed fuq il-post.

Il-laqgħa ssir fil-Bini Eżekuttiv Eisenhower nhar ta' Tlieta filgħodu. Id-delegazzjoni Ewropea hija mmexxija mill-Prim Ministru Netherlandiż, il-President Françiz, il-Kanċillier Ġermaniż, il-Prim Ministru Pollakk, il-Prim Ministru Spanjol, u l-President tal-Kunsill Taljan, kollha akkumpanjati mill-Ministru tal-Affarijiet Barranin u konsulent għas-sigurtà nazzjonali.

L-Amerikani hađu grupp simili, flimkien ma' żewġ uffiċjali fil-filliera ta' wara li ma jintroduċihom hadd u li qed jilbsu earpieces.

Dawn l-earpieces huma mqabbdin ma' mudell tal-AI pijuniera li infiltira kull kanal Ewropew li seta' jsib. Jaf x'qal kull mexxej Ewropew fil-kabinett nhar it-Tlieta li għadda. Jaf min minnhom għandu relazzjoni barra ż-żwieġ, min qed jirċievi kura għall-kanċer tal-prostata, u min bintu għandha problemi mal-forzi tal-ġustizzja. Jaf minn xiex jibza' l-aktar kull wiehed minnhom, u x'inhuma lesti jagħtu biex jevitawh. L-Ewropej dan ma jafuhx.

Caroline hija parti mit-tim ta' appoġġ li l-Kummissjoni hadet magħha Washington. Qiegħda bilqiegħda fil-kamra tad-delegazzjoni, żewġ bibien 'l isfel, tara xandira magħluqa fuq skrin mal-hajt.

Sa tard filgħodu jkun ċar li l-mexxejja mhumix allinjati ma' xulxin. Il-Kanċillier Ġermaniż u l-Prim Ministru Pollakk qed jagħfsu favur il-ftehim Amerikan. Il-Prim Ministru Spanjol irid jallinja ruhu maċ-Ċina; il-President Françiz irid jirrifjutahom it-tnejn. Il-Prim Ministru Netherlandiż jidher imdardar u l-President tal-Kunsill Taljan bilkemm tkellem fi tliet sigħat.

F'nofsinhar jieqfu għal pawża. Il-mexxejja jinfirxu fi kmamar separati mad-delegazzjonijiet tagħhom. Caroline toħroġ mill-kamra tad-delegazzjoni biex tiegħu kafè u sserrah ħsibijietha.

Fil-kuritur kwazi taħbat mal-President tal-Kunsill, li hareġ waħdu mill-kamra fejn kienet qed issir il-laqgħa. Kien neza' l-gakketta u ħall l-ingravata. Kien iqsar milli kienet timmaginah. Għajnejh waqgħu fuq il-badge tagħha u waqaf.

“Mill-Kummissjoni?”

“DG TRADE, sir.”

Iħares lejha għal mument. “Imxi miegħi.”

Jimxu bil-mod. Kien magħruf li jhobb jikkonsulta kif hadd ma stenna qabel deċizzjonijiet importanti – lill-impjegati fi gradi baxxi, lill-ġurnalisti, lix-xufier tiegħu. Kien hemm min isibu affaxxinanti. Kumbinazzjoni jew le, kien ilu erbgħin sena għaddej fil-politika Ewropea.

“Fil-kamra,” jgħidilha, “kulhadd qed jirrepeti l-istess argument li ilu jagħmel dawn l-aħħar sentejn. Smajthom kollha.” Iħares lejha. “Mit-tliet għazliet, liema tinkwetak l-aktar?”

Taħseb ftit qabel ma twieġeb.

“Li ma nagħzlu lil hadd tidher qisna qed inzommu l-għazliet tagħna miftuha,” tgħidlu. “Imma mhux il-kaz. Irridu nagħzlu naha waħda, minflok ma nhallu l-affarijiet jiġru lilna u nippretendu li ahna vittmi ta' cirkostanzi. U ma nistgħux nagħtu liċ-Ċinzi daqshekk poter. Għalhekk iridu jkunu l-Amerikani.”

Il-President tal-Kunsill imejjel rasu bil-mod. Ma jgħidx jekk jaqbilx. Itaptpilha spallejha kemm kemm, bħalma jaf jagħmel ziju. “Grazzi. Mur hu l-kafè.” Jdur u jimxi lura lejn il-kamra tal-laqgħat.

Caroline tmur sal-kamra tal-banju. Taħsel wiċċha bl-ilma kiesaħ u tħares lejha nfisha fil-mera. Idejha qed jirtogħdu. Taqbad it-tarf tas-sink u tistenna l-mument jgħaddi. Mit-tieqa zghira għolja tista' tara biċċa mis-sema ta' Washington, ordinarju u bnazzi.

Ftit metri 'l bogħod, hemm sitt persuni jiddeċiedu d-destin tal-kontinent Ewropew. Ma tafx jekk dak li qalet hux se jagħmel differenza.

Tissuspetta li le.

Dakinhar filghaxija tmur lura l-lukanda wahedha. Ghal Washington f'Marzu, kienet kesha xxoqq l-ghadam. Tahseb f'huha. Tahseb fl-ikla f'Hayes Valley sitt snin ilu, u fic-certezza kalma tan-nies madwar il-mejda li d-dinja kienet waslet biex tinbidel.

Jivvibra l-mowbajl.

Christian: ok jew

Caroline: X'gurnata dik.

Christian: it-titjira tieghi ttardjat

Christian: nista' niltaqa' mieghek siegħa ohra, immorru nixorbu xi haġa

Caroline: Nieħu gost kieku.

Epilogu

Iż-żlieq tal-Ewropa lejn l-irrilevanza ma kienx inevitabbli. Anke fl-2026, il-kontinent seta' għadu biddel ir-rota, kieku wera l-kuraġġ u r-rieda politika li jieħu miżuri drastici.

*‘Do not go gentle into that good night.
Rage, rage against the dying of the light.’*

— Dylan Thomas, *Botteghe Oscure*, 1951.

Ġunju 2034 – Il-Proġett *Inheritance*

Tista' tara l-koppli mit-tieqa tal-kċina. Hemm erbgħa, bojod u rrigati, u l-eqreb waħda tinsab madwar żewġ mili 'l bogħod wara l-medda tal-art xotta. Lil Caroline qalulha li huma prototipi fuq skala reali għall-bażijiet ta' fuq il-qamar, ittestjati taħt pressjoni f'kundizzjonijiet mahsuba biex jixbhu lil dawg ta' Shackleton Crater. Fl-iljieli mingħajr shab kultant kienet tara koppla oħra, iżgħar, mixgħula minn ġewwa, fejn il-kumpanija kienet qed tittestja Alla jaf xiex.

Tgħix f'dar żgħira barra belt fi New Mexico. L-eqreb hanut tal-merċa jinsab għoxrin minuta bogħod b'karozza awtonoma. Għadha kemm għalqet sebgħa u tletin sena. Ilha hawn sena u nofs.

Telqet mill-Kummissjoni f'Novembru 2031, tmien xhur wara n-negozjati dwar ASML. Brussell kienet saret post tad-dwejjaq. Is-sajf qabel ma rriżenjat kien hemm il-kriżi tat-Tajwan, meta hadd ma raqad għal erbat ijiem shah għax hadd ma kien jaf jekk il-gruppi navali mmexxija minn bastimenti li jgħorru l-ajruplani kinux se jieqfu jew le. Kienet irriżenjat mingħajr ma kellha pjan dwar fejn sejra.

Christian kien staqsiha, għal darb'oħra, biex tmur l-Amerika. Kienet qaltlu le, għal darb'oħra. Imbagħad, sena wara, qaltlu iva. Ommha kienet mietet fir-rebbiegħa u ftit li xejn kien għad hemm xi jzommha fil-Belġju jew fi Franza, apparti huha. Ma marritx tgħix San Francisco. B'ċertu riluttanza aċċettat il-flus tiegħu u giet tgħix hawn minflok; l-Amerika, imma mhux dik l-Amerika.

Hi u Christian jaraw lil xulxin aktar regolarment issa. Il-kumpanija tiegħu bieghha. Skont kull kriterju raġonevoli, huwa immensament sinjur, u uża parti minn dawg il-flus biex jiffinanzja dak li jinsisti li huwa l-aktar proġett importanti ta' ħajtu.

Dalghodu qed tistenna telefonata mingħand dak il-proġett.

Jismu *Inheritance*, u l-għan uffiċjali tiegħu huwa li joħloq rekord kemm jista' jkun komplet ta' kif l-umanità spiċċat hawn. L-AI diġà assorbiet dak kollu li hu pubbliku, mill-emails sar-rekords parlamentari u l-podcasts. Dak li fadal, jgħid Christian, huma l-affarijiet privati.

Christian qed jagħmel dan għax jistenna li — dalwaqt, għalkemm id-dettalji għadhom mhumieħ ċari — l-umanità se tibda tinfirex lil hinn mid-Dinja. Hekk kif il-vetturi spazjali jmorru aktar 'il bogħod fil-kożmos, il-komunikazzjoni ma' darna ssir dejjem aktar bil-mod u sporadika, u eventwalment impossibbli. Il-valuri tal-bnedmin se jinbidlu maż-żmien. Aktar ma dawn il-bnedmin li jivvjaġġaw fl-ispace jgħidmu l-istorja tagħhom stess, jgħid hu, iktar ikunu jistgħu jieħdu deċiżjonijiet li l-antenati tagħhom kienu japprovaw minnhom.

L-ewwel darba li spjegalha dan, Caroline kienet dahket. Imma kien qed jitkellem bis-serjeta.

Accettat li tigi intervistata. Kienet tafu — litteralment; ghax kien taha ammont kbir ta' flus — u barra minn hekk, it-terapista taghha, terapista li kien bniedem ta' veru, jghid li kienet tghinha jekk titkellem dwar is-snin li qattgħet Brussell.

Il-laptop taghha jagħmel hoss. Ir-raġel li jidher fuq l-iskrin meta tagħfas il-buttuna jidher li għandu madwar erbgħin sena. Għandu xagħru skur u liebes sweater griz ċar. Qieghed bilqieghda f'dik li jidher li hu studju. Jintroduci ruħu bħala Daniel.

Caroline thares lejha għal mument. “Kristu, kemm idejjaqni l-fatt li m'intix reali.”

“Jien ukoll,” jghidilha bi tbissima. “Nidher kollox sew? Sibna li n-nies ikunu aktar onesti jekk l-intervistatur jidher b'mod li jagħmilhom komdi.”

“Tajba,” tghidlu.

“Grazzi. Nistgħu nibdew meta trid.”

Tagħmel kafè, terġa' lura, u toqgħod bilqieghda. Hu jistenna mingħajr ma jagħmel xejn li jidher qisu qed jistenna.

“Jiena lesta.”

L-intervistatur imejjel rasu.

“Hdimt taht tliet diretturi fil-Kummissjoni. Kienu jifhmu x'kien qed jigri?”

“Hadd minnhom ma fehem fil-hin. It-tieni direttur tiegħi fehem li l-AI kienet se tkun ekonomikament importanti, iżda haseb li kienet se tkun importanti bl-istess mod li kien importanti l-iPhone. Ma fehemx li kienet se tibla' lid-dinja kollha. It-tielet direttrici tiegħi fehmet li kienet se tibla' lid-dinja, imma hasbet li kellna għaxar snin. Kellna sentejn.”

“U inti?”

“Jien fhimtha madwar sena qabel hafna mill-kollegi tiegħi. Li kien madwar tliet snin tard wisq.”

“Erga' hudni lura għas-sajf tal-2026. Qabel Strazburgu. Kif kien dak il-perjodu?”

“Stramb. Fluwidu. Il-Kancellier Germaniz kien għadu kif irritorna minn San Francisco u kien jidher li lest jiehu mizuri serji. L-istess il-President Franciz u l-kap tiegħi. Għal ftit gimgħat deher li l-bieb kien miftuh. Għamilt hafna ljieli fejn bqajt nahdem mingħajr ma rquadt.”

“Xi rakkomandajt lis-superjuri tiegħek?”

Tahseb fuq dak iż-żmien.

“Kellna bżonn il-metall f’artna. Iċ-ċentri tad-data, iċ-ċipep, il-provvisti tal-enerġija. Ankrati taht il-ligi Ewropea, f’ġurisdizzjonijiet li Washington ma setgħetx tiegħu taht il-kontroll tagħha b’avviż sitt sigħat qabel. Mhux il-proċess ta’ hames snin tal-Gigafabbriki li kulhadd kien tant kburi bih. Qawwa komputazzjonali ta’ vera. In-numri kellhom ikunu fl-għexieren ta’ gigawatts. Kien imissna nibnu bħalma jibni pajjiż fi żmien gwerri.”

L-intervistatur għolla huġbejh.

“Imma l-Ewropa kienet tospita biss hamsa fil-mija tal-qawwa komputazzjonali globali dak iż-żmien.”

“Dik stajna nbiddluha. Il-qawwa komputazzjonali globali kienet kważi qed tirdoppja kull sena. Stajna wasalna għal hmistax, forsi għoxrin fil-mija f’hames snin, kieku ridnieha biżżejjed. Dak kien ikun biżżejjed biex jaqdi l-biċċa l-kbira tal-klijenti Ewropej. It-theddida li jtilfu l-aċċess għal daqstant qawwa komputazzjonali kienet iżżomm lil Washington milli tagħmel dak li eventwalment għamlet.”

“Kif kont tagħmilha?”

“Il-kumpaniji Ewropej ma setgħux jaġġmluha waħedhom. Kellna bżonn nissiehu wkoll mal-Amerikani. Il-flus ma kinux il-ħaġa prinċipali. Is-sussidji kienu jgħinu, imma l-hyperscalers kellhom flus. Li kellhom bżonn kien il-heffa. Kellhom ġenn shi biex joħorġu kull mudell ġdid. Li ċentru tad-data wiehed jibda jahdem xahar aktar malajr kien jiswa l-biljuni għalihom.

“Argumentajt li l-Ewropa kien imissha toħloq Żoni Speċjali għall-Komputazzjoni, tnaqqas iż-żminijiet għall-ħruġ tal-permessi minn sentejn għal tliet xhur, tneħhi kull ostaklu burokratiku. Twaqqaf timijiet ta’ concierges li jikkomunikaw bejn il-kumpaniji tal-AI, il-fornituri tal-enerġija u l-muniċipalitajiet. Tikkonverti l-impjanti tal-enerġija dekommissjonati, fejn il-konnessjonijiet mal-grid kienu lesti u qed jistennewna. Tibni kapacità ġdida ta’ ġenerazzjoni tal-elettriku bis-serjetà. Verżjoni mqassra ta’ din l-idea spicċat fil-Pakkett għas-Sovranità Teknologika tal-UE, imma ma wettaqnihiex.”

“Għaliex le?”

“Għax li nifirxu t-tapit l-aħmar lill-hyperscalers Amerikani donnha kienet l-oppost tas-sovranità. In-nies tal-Eurostack riedu jibnu l-ideal tagħhom stess, imma kienu għaxar snin tard wisq. Għeditilhom li, realistikament, ma nistgħux nibnu ċ-ċentri tad-data kollha aħna stess, għalhekk dak li ridna naġġmlu kien li niżguraw li dawk li vera jinbnew ikollhom għeruq fondi f’artna. Imma hadd ma ried ikun il-politiku li jgħid dik is-sentenza. Kienet umiljanti wisq.”

L-intervistatur mejjel rasu.

“Ktibt ukoll dwar koalizzjoni ta’ setgħat medji.”

“Iva. Għaxxaqnieha bil-kbir b’ASML, imma setgħet giet evitata. Il-problema kienet li ppruvajna nikkoordinaw seba’ u għoxrin Stat Membru. Grupp iżgħar ta’ setgħat medji – in-Netherlands, il-Ġermanja, Franza, in-Norveġja, ir-Renju Unit, il-Kanada, il-Ġappun, il-Korea t’Isfel, forsi meġġuna mill-Kummissjoni Ewropea – forsi kienu jirnexxu flimkien. Il-biċċa l-kbira ta’ dawn il-pajjiżi kellhom fatturi importanti biex jinnegozjaw bihom. Kongestjonijiet fil-katina tal-provvista, talent tal-AI, enerġija.

“Il-katina tal-provvista tal-AI kollha kienet tgħaddi minn numru żgħir ta’ postijiet, u l-biċċa l-kbira ta’ dawk il-postijiet ma kinux l-Istati Uniti. Qatt ma poġġejna mal-Ġappuniji jew mal-Koreani u għedna qegħdin fl-istess pożizzjoni, intom u ahna, bejn żewġ imperi li jimpurtahom minna biss b’mod strumentali, u flimkien għandna pożizzjoni aktar b’saħħitha milli mifruda.

“Ma kinitx se tkun faċli. Kull wiehed minn dawn il-pajjiżi kellu r-relazzjoni kkumplikata tiegħu ma’ Washington. Imma kien hemm triq tan-nofs li kienet fl-interess tagħhom ukoll. Qatt ma ppruvajna tassew insibuha.”

Tieqaf. Mill-kamra ta’ hdejha tista’ tisma’ s-sistema tad-dar, thejji l-hasla. Barra, robot tal-konsenja b’erba’ saqajn qiegħda tieqaf fuq il-mogħdija miksija biż-żrar.

“X’aktar?”

“Infethet opportunità reali fir-robotika u fl-AI industrijali. L-Inizjattiva għall-AI Avanzata sorprendentement kienet ta’ suċċess fil-mudelli tad-dinja li fl-aħħar mill-aħħar għamlu lir-robots jaħdmu. Imma ma waqqafniex is-shubijiet mal-industrija, ma sfruttajniex id-data, ma skrinajniex l-investimenti barranin. Għalhekk meta Atlas innutat, semplicement xtrat ir-riċerkaturi u l-kumpaniji.”

L-intervistatur jerġa’ jmejjel rasu.

“U s-suq tax-xogħol?”

“Kelli haġib fil-gvern Franciż li hadem fuq ir-riformi tas-suq tax-xogħol. Dejjem kien jitkellem dwar kif id-Danimarka kienet ilha thaddem it-tweġiba għal tletin sena: il-biċċa kollha tal-flessigurtà. Tgħaqqad l-assigurazzjoni serja tal-pagi, it-taħriġ mill-ġdid, u l-appoġġ reali għall-ħaddiema spustati mal-libertà għall-kumpaniji li jehilsu mill-istaff tagħhom li xogħolhom jinbidel – tagħti lin-negozji l-aġilità li jmexxu adożzjoni profonda tal-AI u jibqgħu kompetittivi globalment.

“Konna nafu bil-mudell. Stajna naraw iċ-cifri Daniżi. Imma kull Stat Membru kellu l-kodiċi tax-xogħol tiegħu u l-unions tiegħu u l-koalizzjoni politika tiegħu, u hadd ma ried jonfoq il-kapital. Għalhekk id-distakk fil-produttività twessa’ u l-protezzjoni li suppost konna qed nippreservaw nixfet.”

Thares barra mit-tieqa għal mument.

“Nahseb hafna dwar Ġunju tas-sena l-oħra,” tghid, aktar lilha nfisha milli lilu. “L-irvellijiet fi Spanja. Niftakarni nara l-ahbarijiet u nhoss li kienu xi haġa li ma rnexxilix inwaqqaf.”

L-intervistatur jistenna. Huwa tajjeb hafna għal hekk.

“Naf li m’għandix inwagħhal fija nnifsi, imma hekk nagħmel.”

“Għaliex?”

‘Dak kollu li għadni kif iddeskrivejt kien ekonomiku. Qawwa komputazzjonali, ktajjen tal-provvista, kodicijiet tax-xogħol. Il-haġa li qatt ma tabilhaqq solvejt, u li nahseb li kienet tghodd hafna aktar milli kont nirrealizza, kienet l-istorja. Stampa ta’ għaliex setgħu *riedu* li dawn l-affarijiet jiġru.

“Kellna vizjoni negattiva. Konna tajbin għall-vizjonijiet negattivi. Konna se ninbelgħu. Kull memo li kont nikteb kienet tibda b’deskrizzjoni ta’ dak li konna qed nitilfu. Imma ma stajniex noffru vizjoni pożittiva. Ma tistax titlob lin-nies jassorbju snin ta’ tfixkil fuq il-bażi li *inkella kollox imur għall-agħar*.

“Missna għednielhom kif tidher il-verżjoni t-tajba tal-haġa l-ġdida. Imma ma konniex nafu kif kienet se tkun tidher. Lanqas biss kellna l-vokabularju għaliha. Isma’, jien ippruvajt. Ktibt memo wahda hazina. Imma jmissni komplejt niktibhom.”

L-intervistatur jiehu nota ta’ xi haġa fuq notepad li ma jeżistix. “Tahseb li dan in-nuqqas ta’ vizjoni pożittiva kien għaliex il-mizuri qatt ma għaddew? Għedt li s-sitwazzjoni politika kienet fluwida fis-sajf tal-2026.”

“Kienet fluwida u ma kinitx. Anke l-mexxejja li fehmu x’kien ġej ma kinux għalkollox konvinti huma stess. Kull wahda minn dawn il-mizuri kienet tidher bħala compromess ikrah: kellna nittrattaw ma’ nies li ma konniex inħobbu u nwarbu regoli li konna qattajna għexieren ta’ snin infasslu. Kienu jinvolvu li nonfqu kull munita ta’ kapital politiku u hafna mill-kapital reali fuq affarijiet li l-votanti ma kinux jifhmuhom u ma riduhomx, għal gwadanji li kienu snin fil-futur. L-ebda wiehed mill-benefiċċji tas-sovranià ma hassejnieh tangibbli dak iż-żmien. M’iniex ċerta li xi politiku seta’ jgħaddi l-bidliet drastici li konna nehtieġu mingħajr ma jitlef il-karriera tiegħu. Lanqas ma jien ċerta li *kellhom jagħmluha*.”

L-intervistatur jgħolli rasu. “Għidli aktar dwar hekk.”

“Ma nafx. Ġenwinament ma nafx. Hemm verżjoni ta’ dan fejn il-mexxejja li raw x’kien ġej nefqu kulma kellhom fuqha, tilfu l-gvernijiet tagħhom, hadulhom posthom il-populisti li kienu diġà qed jirbħu, u l-populisti reġġgħu lura l-politiki u r-rizultat kien aghar.”

“U madankollu ktibt daww il-memos.”

“Dak li rajt kien li l-mudell Ewropew kien wasal biex jikkrolla. Għalhekk il-mistoqsija kienet jekk għandniex nissospendu r-regoli għal settur wiehed għal perjodu, biex nippreservaw il-mudell soċjali band’ohra – jew jekk nippreservawx ir-regoli kullimkien, u naraw il-ħaġa kollha tiġġarraf. Għażilt l-ewwel twegiba. Xi wħud mill-kollegi tiegħi akkużawni li ttradejt l-għeruw soċjali demokratiċi tal-Ewropa. Sejħuli libertarjana. Imma kulma ktibt kien tentattiv biex nipprotegi l-proġett Ewropew. Il-qasmiet politiċi tradizzjonali ma kinux għadhom jgħoddu.”

“Qatt hsibt: għandna nagħfsu l-brejkijiet?”

“Mela. Ħafna nies hasbu hekk. Kont nagħfas il-buttuna kieku stajt. Innaqqsu r-ritmu u nħallu lis-soċjetà tadatta, inhallu r-riċerka dwar is-sikurezza tal-AI tlaħhaq mal-kapaċitajiet pijunieri l-godda. Imma ma kellniex buttuna. It-teknoloġija giet żviluppata barra mill-Ewropa. L-Istati Uniti u ċ-Ċina kienu f’din it-tellieqa sfrenata. Kieku verament bnejna l-influwenza, forsi konna ngegħluhom innaqqsu r-ritmu, jew tal-anqas inġieghlu liz-żewġ naħat jaqbdu ż-żigġ ta’ telefown u jtkellmu ma’ xulxin. Imma ma kellna l-ebda setgħa ta’ negozjar, xejn affattu, għalhekk l-unika triq li kien fadlilha l-Ewropa kienet permezz tal-AI, mhux madwarha.”

Tieqaf.

“Ippruvajt insib lil min nagħti t-tort għal dan kollu. Izda wasalt għall-konkluzjoni li ma kien hemm l-ebda kattiv ta’ veru f’din l-istorja. Semplicement, is-sistema li kienet tipproduċi d-deċiżjonijiet tagħna kienet qed tirreagixxi b’mod korrett għall-inċentivi li ngħatat, u daww l-inċentivi kienu kompletament inadatti għal dak li konna qed niffaccjaw. Il-falliment ma kienx falliment ta’ individwi, izda falliment ta’ affarijiet bħall-fluss tal-informazzjoni, il-limitazzjonijiet politiċi, u l-heffa li biha l-istituzzjonijiet jistgħu jadattaw. Hadd ma jrid jisma’ dan, għax jekk huwa minnu, allura ma hemm hadd lejn min għandna nkunu rrabjati. U n-nies għandhom bzonn ikunu rrabjati ma’ xi hadd.”

Thares lejn l-intervistatur.

“X’tahseb?”

Huwa jieqaf għal mument.

“Nista’ nkun dirett ħafna miegħek?”

Hi tkemmex xufftejha.

“Nahseb li qed tgħid ħafna hmerijiet.” Qed jitbissem.

Hi thares lejha bla kliem.

“Skuzani?”

“Mhux l-analizi. L-analizi hija tajba. Imma ma nemminx li l-analizi hija dak li tassew thoss.”

“Xiex?”

“Qed tirrakkuntali storja fejn hadd m’ghandu tort, fejn l-incentivi kienu kkalibrati hazin, fejn il-falliment kien strutturali, fejn lanqas mhu car jekk il-mexxejja kellhomx jippruvaw. Hija storja kawta. Hija storja intellettwalment difensibbli. Ma nahsibx li hija l-istorja li inti temmen.”

“Ma tafx x’nemmen.”

“Le. Imma ghandi suspett. Nahseb li inti rrabjata. M’iniex cert ma’ min.”

Hi ma tghid xejn.

“Jista’ jkun li jien zbaljat,” jghid l-intervistatur. “M’iniex l-ghodda t-tajba ghal hafna affarijiet. Imma inti staqsejtni x’nahseb.”

Ghal mument twil tibqa’ siekta. Il-koppla li tidher mit-tieqa issa ghandha kulur differenti milli kellha meta bdiet il-call.

“Kollox sew. Trid tkun taf ma’ min jien irrabjata? Jien irrabjata ma’ Christian. Jien irrabjata ma’ Christian issa stess, ghax Christian baghatli haqq ghaż-zobb ta’ AI biex jintervistani dwar l-aghar snin ta’ hajti, u milli jidher issa dan l-ostra AI se jagħmel it-terapija wkoll. Irrabjata li accettajt flusu. Irrabjata li jibqa’ jitfaċċa f’hajti b’dak il- — b’dak il-wicc sincier ta’ “ghandi proġett li se jsalva lill-umanità”, u l-proġett dejjem ikun ta’ veru u l-flus dejjem ikunu ta’ veru, u qatt ma nista’ ngħidlu le b’mod definittiv. Hekk ridt?”

“Xi naqra minn dan.”

“X’jigifieri?”

“Nahseb li qed tiddevja s-sugġett.”

“Tagħmilx psikoanalizi fuqi.”

Jerfa’ spallejh. Ikun hemm pawza. Ma ndunatx li qed tiggranfa ma’ xifer il-mejda. Tiftaħ halqha u terga’ tagħlqu.

“Tajjeb. Jien irrabjata. Irrabjata ferm. Irrabjata mal-Amerika u maċ-Ċina ghax kważi waddbuna fit-Tielet Gwerra Dinjija. Irrabjata li hallejna ċorma rgjel mejtin għall-poter jiddeciedu l-futur tagħna. Irrabjata mal-laboratorji tal-AI talli bnew dawn l-“ghodod” mingħajr ma kienu jafu kif jikkontrollawhom. Irrabjata mal-mexxejja Ewropej ghax dejjem riedu jpingu bejn il-linja, ghax mohħhom fir-roundtables tagħhom, dejjem jistennew sakemm l-isfond politiku jkun lest.

“L-isfond politiku qatt ma jkun lest. Ma kienx lest waqt il-COVID lanqas. Ma kienx lest meta r-Russja invadiet lill-Ukrajna. In-nies xorta għamli dak li kellhom jagħmlu. Meta wasal il-COVID għalaqna kolli u implimentajna programm ta' tilqim fi żmien rekord. Wara l-invażjoni Russa, bnejna terminals tal-LNG mix-xejn u għarna appoġġ finanzjarju minn kull Stat Membru biex niddefendu l-fruntiera tal-Lvant. Ksirna kull regola għax fhimna li l-futur tagħna kien jiddependi minn dan.”

“Trid tkun taf fuq xiex inwagħhal fil-mexxejja tagħna? Mhux minhabba l-istupidità, mhux il-ħażen, iżda għax ma kellhomx il-bajd jagħmlu xi haġa. Għax ma kinux lesti jharsu lejn xi haġa li kienet diffiċli biex tifhimha iżda li kienet qed issejtni quddiem għajnejhom u jgħidu: ‘Se nagħmel xi haġa dwarha li probabbilment se ttejjem il-karriera tiegħi, u se nagħmilha xorta waħda.’ Hadd m’għamel hekk. Hadd. Kollha raw l-inċentivi lokali tagħhom u mxew magħhom, u rakkuntaw stejjer lilhom infushom dwar għaliex dawk l-inċentivi kienu l-unika haġa li setgħu jaraw. U dawk l-istejjer kienu sofistikati, argumentati tajjeb, u kompletament irrilevanti għall-punt.

“Dan bħallikieku — bħallikieku — ma nafx. Jitfaċċa profeta wara biebek u jgħidlek li għandek tliet snin biex tikkwalifika għall-200 metru freestyle fl-Olimpjadi, inkella tispicċa d-dinja. U inti bilkemm tagħmel eżerċizzju. Forsi tmur il-gym darba fil-gimgha. Ma teżisti l-ebda verżjoni realistika fejn tikkwalifika. Imma l-profeta għandu raġun. Id-dinja verament se tispicċa jekk ma tikkwalifikax. X’għandek tagħmel allura? Għandek titharreg. Għandek titharreg bħal haqq qalleċ mignun. Għandek torqod tmien sigħat kull lejl, tiekol sew, u tieqaf toħroġ ma’ shabek, għax l-alternattiva hija t-tmiem tad-dinja. Imma ma tagħmilx hekk. Ma titharriġx għax l-ilma kiesaħ. Għax fil-fatt tippreferi t-tennis. Għax tiddeċiedi li l-kowċ għandu interess finanzjarju. Ma tagħmel xejn. Thalliha tigrì.

Hekk eżatt għamilna. Halleljnieha ssejtni. Għidna lilna nfusna li ma stajna nagħmlu xejn u morna d-dar, u halleljnieha tigrì. U jien irrabjata ferm magħna lkoll għal dan. Għax stajna għamilna xi haġa. Stajna. Mhux b’certezza. Imma kien hemm ċans, u lanqas biss ippruvajna.”

Tieqaf. Tinduna li qed tibki. Kienet ilha snin ma tibki quddiem xi hadd iehor, lanqas mat-terapista tagħha.

Tinnota li l-intervistatur kellu bizzejjed deċenza biex iħares xi mkien iehor.

“Naf li xorta tista’ tarani,” tgħidlu.

“Iva.”

“Ma jimpurtax.”

Tixxotta għajnejha. Barra, ir-robot b'erba saqajn reġa' sejjer 'l hemm fuq il-mogħdija taz-żrar. Għal mument qasir, id-dawl tax-xemx niezla jolqot il-kisja metallika tiegħu.

Kwazi kwazi, taħseb hi, qisha sabiħa.